

Retningslinjer
for
strukturfondsfinansierede projekter
2007-2013

6. JULI 2007

DEN EUROPÆISKE UNION
Den Europæiske Socialfond

DEN EUROPÆISKE UNION
Den Europæiske Fond
for Regionaludvikling

I.	INDLEDNING	4
	<i>Internationalt samarbejde under målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse</i>	<i>5</i>
II.	GENERELLE PRINCIPPER	6
	<i>Additionalitet</i>	<i>6</i>
	<i>Komplementaritet.....</i>	<i>6</i>
	<i>Nyhedsværdi.....</i>	<i>6</i>
	<i>Fornødent teknisk, økonomisk og administrativt projektgrundlag.....</i>	<i>6</i>
	<i>Der ydes ikke tilskud til almindelig drift.....</i>	<i>6</i>
	<i>Tilskuddet må ikke fortrænge eksisterende kommercielle aktiviteter.....</i>	<i>6</i>
	<i>Væsentlighed – større sammenhængende satsninger.....</i>	<i>7</i>
	<i>Sund finansforvaltning.....</i>	<i>7</i>
	<i>Udbud</i>	<i>7</i>
	<i>Armslængde</i>	<i>7</i>
	<i>Nettoudgifter</i>	<i>8</i>
	<i>EU-medfinansiering.....</i>	<i>8</i>
III.	STØTTEMODTAGER OG NETVÆRK.....	9
1.	DEFINITIONER.....	9
	<i>Tilsagnsmottager.....</i>	<i>9</i>
	<i>Projektpartner.....</i>	<i>9</i>
	<i>Støttmodtager.....</i>	<i>9</i>
	<i>Netværk.....</i>	<i>10</i>
	<i>Eksempler på sammenhæng mellem tilsagnsmottager, partner, støttmodtager og netværk.....</i>	<i>11</i>
2.	REGLER FOR INTERESSEFORBUNDNE PARTER.....	11
3.	KOSTPRIS ELLER MARKEDSPRIS	12
4.	PROJEKTERS VARIGHED	12
IV.	STØTTEBERETTIGEDE UDGIFTER.....	14
1.	PROGRAMMERNES RAMMER.....	14
2.	UDGIFTER DER IKKE ER STØTTEBERETTIGEDE.....	14
3.	10 % FLEKSIBILITET MELLEML FONDENE	15
4.	REGLER FOR STØTTEBERETTIGEDE UDGIFTER	15
	<i>Løn til projektansatte</i>	<i>15</i>
	<i>Indirekte omkostninger</i>	<i>16</i>
	<i>Anvendelse af standardsatser for indirekte omkostninger</i>	<i>16</i>
	<i>Deltagerunderhold.....</i>	<i>17</i>
	<i>Naturalier.....</i>	<i>19</i>
	<i>Afskrivninger.....</i>	<i>19</i>
	<i>Leasing.....</i>	<i>20</i>
	<i>Revision.....</i>	<i>20</i>
5.	STATSSTØTTE – DE MINIMIS OG ANDET (BESTEMMELSERNE GÆLDER FOR HELE PROGRAMOMRÅDET).....	20
V.	STATSSTØTTE I VISSE STATSSTØTTEOMRÅDER	22
1.	SÆRLIGE TILSKUDSMULIGHEDER I VISSE STATSSTØTTEOMRÅDER	22
2.	REGIONAL INVESTERINGSSTØTTE	22
	<i>Sektorafgrænsning m.v.....</i>	<i>22</i>
	<i>Påbegyndelse af projektet.....</i>	<i>23</i>
	<i>Tilskud til initialinvesteringer.....</i>	<i>23</i>
VI.	FINANSIERING OG INDTÆGTER.....	26
1.	FINANSIERING AF ET STRUKTURFONDSPROJEKT	26
2.	INDTÆGTSSKABENDE PROJEKTER	26
	<i>Eksempel på beregning af EU-tilskuddet.....</i>	<i>27</i>
	<i>Regulering af støttegrundlaget efter projektets afslutning.....</i>	<i>28</i>
VII.	AFGRÆNSNING TIL ANDRE EU-FONDE	29
1.	SAMMENFALD MELLEML TILSKUDSMULIGHEDER.....	29
2.	ADMINISTRATIV KOORDINATION	30

VIII. INFORMATION	31
1. INFORMATION OM PERSONDALOVEN.....	31
2. STØTTEMODTAGERS ANSVAR FOR INFORMATIONS- OG PR-FORANSTALTNINGER RETTET MOD OFFENTLIGHEDEN	31
3. STØTTEMODTAGERS ANSVAR FOR INFORMATIONS- OG PR-FORANSTALTNINGER RETTET MOD DELTAGERE.....	31
<i>Tekniske karakteristika for informations- og pr-foranstaltninger i forbindelse med aktiviteter...</i>	<i>32</i>
IX. REGELGRUNDLAG	33
1. EU-BESTEMMELSER.....	33
2. NATIONALE BESTEMMELSER.....	34
BILAG 1: FORDELING AF MIDLER TIL VÆKSTFORA OG YDEROMRÅDER	35
BILAG 2: VEJLEDNING I GENGIVELSE AF DET EUROPÆISKE LOGO OG DEFINITION AF STANDARDFARVERNE	36
BILAG 3: STATSSTØTTEDEFINITIONER OG -BESTEMMELSER.....	39
<i>Statsstøttebegrebet</i>	<i>39</i>
<i>De minimis, jf. 1998/2006</i>	<i>40</i>
<i>Støtte til SMV, jf. 70/2001, herunder definition af SMV</i>	<i>42</i>
<i>Uddannelsesstøtte, jf. 68/2001</i>	<i>49</i>
 <i>Stikordsregister</i>	 <i>53</i>

I. Indledning

Rammerne for gennemførelse af projekter med tilskud fra EU's strukturfonde i Danmark er fastlagt i programmerne for henholdsvis Regionalfonden, *Innovation og viden*, og Socialfonden, *Flere og bedre job*. Disse programmer falder ind under målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse i EU-forordningerne. Dertil kommer programmerne under målet om det europæiske territoriale samarbejde. Der ydes kun tilskud til projekter, der falder inden for disse rammer. Alle programmer kan findes på www.regionalt.dk.

Strukturfondsprojekter skal derudover gennemføres inden for de regionale erhvervsudviklingsstrategier, som vækstfora udarbejder i henhold til erhvervsfremmeloven¹. Ved prioriteringen af projekter skal vækstfora sikre, at der samlet set under ét for hele strukturfondsperioden 2007-2013 anvendes mindst 35 % af strukturfondsmidlerne til gavn for yderområderne i overensstemmelse med den regionale fordeling, der fremgår af bilag 1².

Retningslinjerne har til formål at sikre den fornødne kvalitet i ansøgninger, indstillinger og beslutninger om strukturfondstilskud³. Retningslinjerne fastlægger den administrative praksis og supplerer og udmønter de EU-bestemmelser og nationale bestemmelser, der i øvrigt gælder, jf. kapitel IX.

Indeværende retningslinjer gælder for projekter under målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse. For projekter under målet om europæisk territorielt samarbejde er retningslinjerne vejledende. De gældende regler for projekter under målet om europæisk territorielt samarbejde er EU-bestemmelser og nationale bestemmelser, herunder bekendtgørelse om støtteberettigelse, regnskab, revision og kontrol m.v., jf. kapitel IX, og bestemmelser i tilknytning til de enkelte programmer.

Som noget nyt er der ét fælles sæt retningslinjer for Regionalfonden og Socialfonden i Danmark. Der er dog fortsat forskel på, hvilke udgifter og aktiviteter der kan støttes under de to fonde. Forskellene fremgår af beskrivelserne i de enkelte kapitler.

Strukturfondsprojekter finansieres dels med nationale midler, dels med EU-midler. EU-tilskuddet kan hverken på tilsagnstidspunktet eller i løbet af projektperioden overstige 50 % af de støtteberettigede udgifter i et projekt. Der ydes tilskud til projektrelevante udgifter, som er omfattet af et tilsagn om tilskud fra en af fondene.

Støtte fra strukturfondene ydes som udgangspunkt i form af tilskud. Der er dog under programmerne under målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse åbnet mulighed for at anvende finansieringstekniske instrumenter, herunder finansieringsinstrumentet Jeremie. Tages disse instrumenter i anvendelse, skal reglerne herom i Kommissionens gennemførelsesbestemmelser⁴ følges.

¹ § 10 i lov nr. 602 af 24. juni 2005 om erhvervsfremme.

² Jf. § 10 i lov nr. 602 af 24. juni 2005 om erhvervsfremme og aftalen om kommunalreformen på erhvervsområdet, hvorefter yderområderne fremover have samme andel af strukturfondsmidlerne som hidtil.

³ Jf. bekendtgørelse nr. 358 af 18. april 2007 om ansvar og kompetencefordeling m.v. i forbindelse med administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond.

⁴ Kommissionens Forordning (EF), nr. 1828/2006 af 8. december 2006, artikel 43 ff.

For teknisk bistand til de administrerende myndigheders aktiviteter⁵ under programmerne er retningslinjerne vejledende.

I kapitel II beskrives overordnede principper, som i mange tilfælde udmøntes i mere detaljerede regler i de følgende kapitler. I kapitel III forklares, hvem der kan søge og modtage tilskud, og der fastlægges regler om projekters varighed. I kapitel IV anføres, hvilke udgiftstyper der ikke er støtteberettigede, og hvilke betingelser der skal være opfyldt, for at givne udgiftstyper kan indgå i grundlaget for udbetaling af strukturfondstilskud. Kapitel IV indeholder derudover sammen med kapitel V en beskrivelse af de statsstøttere, det er nødvendigt at kende i strukturfondsadministrationen.

I kapitel VI findes regler om, hvordan et projekt kan finansieres, og hvordan indtægter håndteres. Endelig beskrives i kapitel VII koordinationen med andre EU-fonde og i kapitel VIII de informationsforpligtelser, der gælder for modtagere af tilskud fra strukturfondene.

Internationalt samarbejde under målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse

Danske strukturfondsmidler under målet om konkurrenceevne og beskæftigelse har til formål at forbedre vækstvilkårene i Danmark. I det omfang et projekt fagligt og indholdsmæssigt vil kunne nyde gavn af at inddrage udenlandske erfaringer, rådgivere, undervisere, metoder m.v., vil der kunne afholdes udgifter hertil.

Det kan f.eks. ske ved at betale en udenlandsk underviser for at gennemføre undervisning i Danmark eller ved, at de danske kursister følger et undervisningsforløb i udlandet. Det er en forudsætning herfor, at forløbet er en integreret del af projektet, og at forløbet i udlandet er økonomisk fordelagtigt i forhold til lignende tilbud i Danmark.

Hvor der vil være tale om en gensidig aktivitetsudveksling, vil der alene kunne gives tilskud til de dele, der har til formål at forbedre vækstvilkårene i Danmark. Eksempelvis vil der i et undervisningsprojekt alene kunne gives tilskud til de deltagere, der uddannes med henblik på vækst i Danmark. Udgangspunktet er således, at hvert land betaler for sin del.

Det kan f.eks. ikke være et projektformål at forbedre samarbejdsrelationen til en udenlandsk institution, med mindre det klart kan påvises, at en forbedring heraf vil kunne omsættes i dansk vækst, jf. programmernes fire vækstkilder.

For projekter, der indebærer samarbejde over grænserne, henvises i øvrigt til programmerne under målet om europæisk territorielt samarbejde, der omfatter grænseoverskridende, tværnationale og interregionale programmer.

⁵ Aktiviteter, der kan få teknisk bistand, er f.eks. forberedende arbejde, forvaltning, overvågning, evaluering, oplysningsvirksomhed og kontrolaktiviteter.

II. Generelle principper

Additionalitet

Projekter skal være additionelle. Ved additionalitet forstås, at regionalfonds- og socialfondsstøttede aktiviteter skal være supplerende i forhold til den aktivitet, der ville kunne finde sted uden støtten. Ansøger må således som minimum erklære, at projektgennemførelsen ikke ville kunne ske i samme omfang, på samme tidspunkt eller inden for samme tidsramme uden støtten. Kravet om additionalitet betyder også, at der ikke kan ydes tilskud til projekter, hvor alene lovkrav har begrundet projekternes gennemførelse.

Komplementaritet

Indsatsen bør være komplementær. Ved komplementaritet forstås, at strukturfondsstøttede aktiviteter skal kunne ses i sammenhæng med og forstærke en allerede eksisterende indsats på det pågældende område.

Nyhedsværdi

I forbindelse med implementeringen af programmerne lægges der særlig vægt på at fremme og integrere innovative/nyskabende aktiviteter. Det følger af princippet om additionalitet, at strukturfondstilskud fører til aktiviteter, der ligger ud over de sædvanlige aktiviteter hos støttemodtager. Det bør derudover tilstræbes, at aktiviteterne på regionalt og nationalt niveau har en demonstrationsværdi og tilfører noget nyt, så støttemodtager eller andre har en interesse i videreførelse af projektet eller relaterede aktiviteter, efter at tilskuddet er ophørt.

Fornødent teknisk, økonomisk og administrativt projektgrundlag

Der skal foreligge et klart dokumenteret handlingsgrundlag for projektets gennemførelse. Herunder skal det sandsynliggøres, at støttemodtager har den fornødne tekniske, økonomiske og organisatoriske styrke til at gennemføre projektet.

Der ydes ikke tilskud til almindelig drift

Konkurrencereglerne foreskriver overordnet, at der ikke må ydes driftstilskud eller driftslignende tilskud til private virksomheder. Heller ikke offentlige myndigheder, institutioner eller andre støttemodtagere under de danske strukturfondsprogrammer kan få tilskud til almindelig drift.

Almindelig vedligeholdelse og almindelige løbende anskaffelser anses for at være driftsudgifter.

Der kan dog i en begrænset periode ydes tilskud til udgifter til driften af offentlige eller offentligt lignende institutioner i forbindelse med ekstraordinære aktiviteter. Støtteperioden bør ikke være længere, end hvad der er nødvendigt for at fortsætte driften på et økonomisk bæredygtigt grundlag.

Tilskuddet må ikke fortrænge eksisterende kommercielle aktiviteter

Tilskud til offentlige myndigheder og offentligt lignende institutioner må kun ydes i tilfælde, hvor der mangler private kommercielle incitamentter til at gennemføre lignende aktiviteter. I relation til støttemodtager, jf. afsnit III.1, skal det vurderes, om der

sker konkurrenceforvridning, som giver tilskuddet karakter af statsstøtte, jf. afsnit IV.5. Tilskud skal ydes under overholdelse af EU's statsstøtteregler.

Væsentlighed – større sammenhængende satsninger

Det ydes kun tilskud til projekter, der er tænkt ind i programmernes strategiske sammenhæng med vægt på de fire vækstkilder (innovation, iværksætteri, menneskelige ressourcer og IKT/ny teknologi), og som vurderes at have positiv indflydelse på regionernes vækstvilkår. Der lægges vægt på, at projekterne gennemføres som større sammenhængende satsninger.

Projekterne skal som minimum have et regionaløkonomisk perspektiv og understøtte regionale erhvervsudviklingsstrategier. Projekter må gerne dække flere regioner eller hele landet.

Sund finansforvaltning

Ved afvikling af et strukturfondsprojekt modtages der offentlige midler. Midlerne skal derfor administreres i overensstemmelse med princippet om forsvarlig økonomisk forvaltning, dvs. i overensstemmelse med principperne om sparsommelighed, produktivitet og effektivitet. Det skal således altid kunne dokumenteres, at et projekt ved afholdelsen af en udgift har fået en relevant modydelse, og at der er et rimeligt forhold mellem pris, kvalitet og ydelse ('value-for-money'). Strukturfondene kan ikke dække udgifter i forbindelse med underentrepriser⁶, som øger projektomkostningerne uden at tilføre projektet en værdi, der står i forhold hertil.

Udbud

For at dokumentere at der udvises økonomisk sparsommelighed skal støttemodtager i relevant omfang indhente tilbud på de ydelser/varer, der anvendes i strukturfondsprojektet. Der henvises til vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk.

Gældende EU-regler og dansk lovgivning vedrørende udbud/licitation skal overholdes⁷.

Armslængde

Princippet om armslængde regulerer spørgsmålet om, hvorvidt der er en sådan uafhængighed mellem parterne, at det vurderes, at udvekslingen af varer og tjenesteydelser sker fuldt ud som på det frie marked under fuld konkurrence. Prisen for en given ydelse må således ikke være bestemt af f.eks. sammenfald af interesser mellem sælger og køber. Et sådant sammenfald af interesser kan eksempelvis være tætte personlige relationer, familiemæssige forhold eller økonomiske relationer mellem selskaber/institutioner/personer (interesseforbundne parter).

Afregning mellem parter, hvor der ikke er uafhængighed, skal ske til kostpriser, dvs. leverandørens faktisk afholdte og betalte nettoudgifter. Der henvises til reglerne om interesseforbundne parter (afsnit III.2).

⁶ Sådanne underentrepriser kan f.eks. være bistand fra en revisor eller regnskabskyndig, hvor denne aflønnes til markedspris, i forbindelse med indtastning af regnskabsoplysninger ved afrapportering til Erhvervs- og Byggestyrelsen.

⁷ Information om udbudsreglerne findes på www.ks.dk/udbud.

Nettoudgifter

Alene nettoudgifter under et projekt er tilskudsberettigede. Indtægter fra et projekt skal derfor trækkes fra de støtteberettigede udgifter, før tilskuddet kan beregnes. Et tilskud må ikke have til formål eller bevirke, at støttemodtageren opnår en fortjeneste direkte fra selve projektet. I visse regionale statsstøtteområder, hvor der ydes tilskud fra Regionalfondene til enkeltvirksomheders projekter, vil projekterne dog i sagens natur have til formål at forøge virksomhedernes fortjeneste både på kort og langt sigt. Der henvises til kapitel VI om finansiering og indtægter.

EU-medfinansiering

Strukturfondsprojekter finansieres efter krone-til-krone-princippet. Det betyder, at EU-tilskuddet skal modsvares af en tilsvarende national finansiering. Den danske finansiering kan komme fra både offentlige og private aktører.

III. Støttemodtager og netværk

Definitionerne i afsnit III.1 gælder for alle projekter. Dog er netværksbegrebet ikke relevant for enkeltvirksomheder, der modtager socialfondstilskud i forbindelse med opkvalificering eller udvidelse af arbejdsstyrken, jf. nedenfor om støttemodtagere, og heller ikke for de projekter i visse regionale statsstøtteområder, hvor der ydes direkte tilskud til enkeltvirksomheders anlægsinvesteringer, jf. kapitel V.

1. Definitioner

Tilsagnsmodtager

Tilsagnsmodtager er den eller de parter, der indgår en skriftlig aftale med Erhvervs- og Byggestyrelsen om rettigheder og forpligtelser i forbindelse med gennemførelsen af et strukturfondsprojekt. I projekter med flere tilsagnsmodtagere vil tilskuddet blive udbetalt til én af tilsagnsmodtagerne.

Tilsagnsmodtager skal som hovedregel være den, der forestår den daglige ledelse og er ansvarlig for, at aktiviteten i projektet afvikles i overensstemmelse med ansøgning og bevillingstilsagn. For så vidt angår regioners rolle som tilsagnsmodtagere henvises i øvrigt til erhvervsfremmelovens bestemmelse om, at regioners erhvervsudviklingsaktiviteter skal iværksættes i regi af selvstændige juridiske enheder⁸.

Projektpartner

Projektpartnere er karakteriseret ved at have en interesse i projektet, der går videre end en ren underleverandør- (finansiel) interesse. En projektpartner er støttemodtager, men ikke nødvendigvis tilsagnsmodtager. Som hovedregel skal projektpartnere senest på tilsagnstidspunktet registreres af Erhvervs- og Byggestyrelsen, der også skal godkende ændringer i et projekts partnere⁹.

Der henvises til vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk.

Støttemodtager

Støttemodtager er en fælles betegnelse for én eller flere tilsagnsmodtagere og eventuelt et antal partnere. Hvis et projekt eksempelvis gennemføres af en tilsagnsmodtager og to partnere, udgør disse tre tilsammen projektets støttemodtager. Regler for støttemodtager gælder således for hver af disse parter.

Støttemodtagere kan være juridiske eller fysiske personer, f.eks. offentlige myndigheder, institutioner, herunder offentligt lignende¹⁰, fonde og deltagere i netværk. Der ydes ikke tilskud til enkeltpersoner, dog undtaget personligt drevne virksomheder i visse regionale statsstøtteområder, jf. kap. V.

⁸ Jf. § 9, stk. 5 i lov om erhvervsfremme (L602 af 24. juni 2005)

⁹ Af § 13, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 358 af 18. april 2007 om ansvar og kompetencefordeling fremgår: Erhvervs- og Byggestyrelsen tager stilling til anmodninger om projektændringer. De regionale vækstfora hører i de tilfælde, hvor projekternes forventede mål og resultater ændres væsentligt.

¹⁰ Ved offentligt lignende institutioner forstås institutioner, som følger reglerne i udbudsdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004), jf. artikel 2, 5) i RFO(EF) nr. 1083/2006 af 11. juli 2006.

Under **regionalfondsprogrammet** ydes der uden for de regionale statsstøtteområder, som anføres i kapitel V, ikke direkte tilskud til private virksomheder, medmindre de indgår i netværk. Hvis disse private virksomheder skal være støttemodtagere, skal de derfor deltage i et netværk som defineret nedenfor.

Under **socialfondsprogrammet** kan der ydes tilskud til enkeltvirksomheder, uden at disse indgår i et netværk, hvis det er godtgjort, at tilskuddet går til opkvalificering eller udvidelse af arbejdsstyrken. Der ydes dog ikke tilskud til enkelte iværksættere. Det skal sikres, at statsstøttereglerne overholdes.

Netværk

Et netværk kan bestå af forskellige parter med relevante kompetencer og/eller behov. I netværk kan f.eks. indgå viden- eller uddannelsesinstitutioner, Godkendte Teknologiske Serviceinstitutter (GTS), kompetencecentre, brancheorganisationer, erhvervs-servicecentre, lokale erhvervsråd, kommuner og private virksomheder.

Der ydes ikke tilskud til anlægsinvesteringer hos deltagere i netværk.

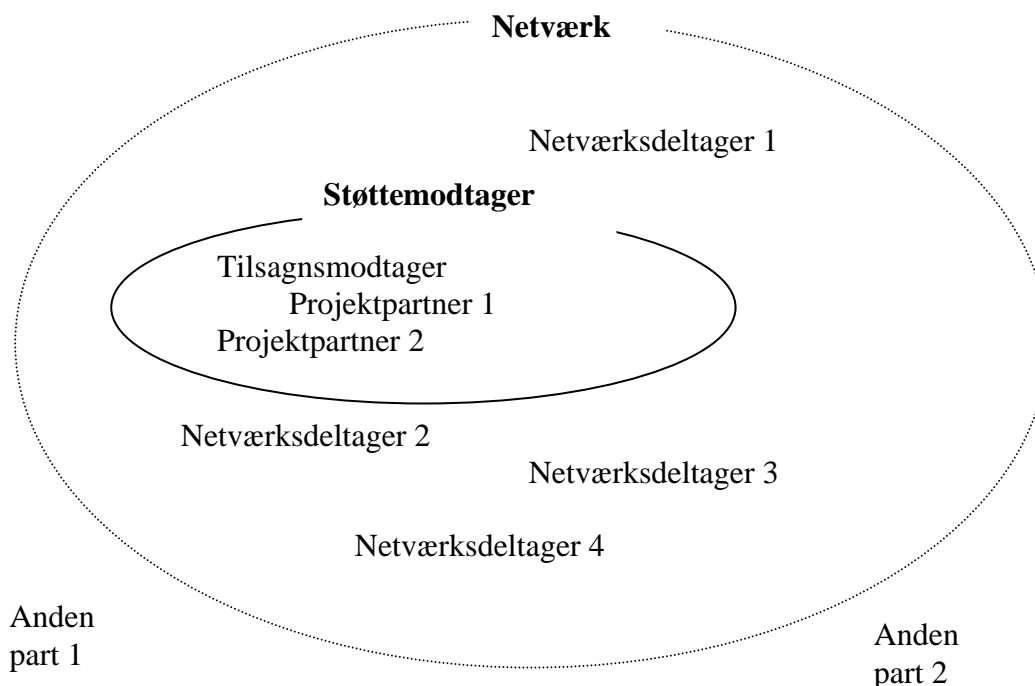
Aktiviteter i et netværk kan kun opnå tilskud, hvis netværket på tilsagnstidspunktet består af som hovedregel mindst 5 deltagere, der ikke er interesseforbundne, jf. afsnit III.2.

Både tilsagnsmodtagere, projektpartnere og andre kan være deltagere i netværk. Alle deltagere, der ikke er interesseforbundne, tæller med ved opgørelsen af antal deltagere i netværket. Parter, der er indbyrdes interesseforbundne, tæller således kun med som én part.

Uden for netværket findes andre parter, f.eks. tilskudsydere.

Se eksemplerne på sammenhængen mellem netværk, tilsagnsmodtager, støttemodtager og partner på næste side.

Eksempler på sammenhæng mellem tilsagnsmottager, partner, støttemottager og netværk

I eksemplet ovenfor består støttemottager af tre: Tilsagnsmottager, projektpartner 1 og projektpartner 2.

Eksempler på, hvordan antal deltagere i netværket ovenfor gøres op:

- Hvis ingen i netværket er interesseforbundne, er der 7 deltagere i netværket. "Anden part" 1 og 2 kan f.eks. være tilskudsydere eller leverandører, der ikke indgår i netværket.
- hvis tilsagnsmottager er interesseforbunden med begge projektpartnere, er der 5 deltagere i netværket, idet tre indbyrdes interesseforbundne kun tæller med som én deltager i netværket,
- hvis projektpartner 1 og 2 er interesseforbundne, er der 6 deltagere i netværket: støttemottager, som tæller for 2, og 4 netværksdeltagere,
- hvis tilsagnsmottager er interesseforbunden med netværksdeltager 1, er der 6 deltagere i netværket.

2. Regler for interesseforbundne parter

Med interesseforbunden part menes, at der mellem to parter er et indbyrdes ejerforhold eller bestemmende indflydelse, familiemæssige relationer eller en fælles tilknytning til samme større organisatoriske enhed.

Eksempler på parter, der ofte anses for interesseforbundne, er:

- Et moderselskab og dets datterselskab

- Et selskab og dets personlige hovedaktionær
- En afdeling i et fagforbund og dets hovedkontor
- En afdeling i en kommune og kommunens øvrige afdelinger
- En selvejende institution og en kommune som har givet en underskudsgaranti

Hvor ydelser, f.eks. konsulentassistance eller undervisning, erhverves hos en person, juridisk enhed, organisation eller et selskab, som støttemodtager er interesseforbundet med, skal udgiften afregnes til kostpris, dvs. leverandørens faktisk afholdte og betalte nettoudgifter, jf. princippet om armslængde.

3. Kostpris eller markedspris

Afregning til markedspris kan kun ske, hvis der er en sådan uafhængighed mellem parterne, at det vurderes, at udvekslingen af varer og tjenesteydelser sker fuldt ud som på det frie marked under fuld konkurrence. Hvis der ikke er en sådan uafhængighed, skal afregning mellem parterne ske til kostpris. Dette gælder således altid for udgifter, der kan henføres til aftaler mellem interesseforbundne parter, jf. ovenfor.

Et eksempel på parter, som ikke er uafhængige, kunne være en støttemodtager, hvis ægtefælle driver den virksomhed, der leverer varer eller tjenesteydelser til projektet.

I tilfælde, hvor en prisfastsættelse ikke har fundet sted ved offentligt udbud, skal det på anden vis kunne dokumenteres, at betingelserne for indgåede aftaler og lignende er udtryk for markedets vilkår.

Der henvises til vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk.

4. Projekters varighed

Det følger af additionalitetsprincippet, at strukturfondstilskud enten ydes til projekter i en begrænset periode med henblik på, at aktiviteten herefter bliver levedygtig og vil kunne fortsætte som en ordinær aktivitet, eller til projekter som opfylder deres formål inden for projektperioden.

Den maksimale tilskudsperiode er fem år, og der lægges vægt på, at strukturfondsindsatsen fortrinsvis gennemføres i form af større, sammenhængende satsninger. Alle projekter vil blive underlagt krav om halvårlig budgettering og opfølgning. Erhvervs- og Byggestyrelsen kan reducere tilskuddet i tilfælde, hvor projektet ikke gennemføres i overensstemmelse med de halvårlige budgetter¹¹.

Et projekt skal opretholdes i en periode efter dets afslutning. Der må således i mindst fem år fra projektets afslutning – dog mindst tre år hvis projektet er gennemført af en SMV – ikke forekomme væsentlige ændringer,

- som berører projektets art eller gennemførelsesvilkår eller giver en virksomhed eller et offentligt organ en uberettiget fordel, og
- som skyldes en ændring i ejendomsretten til et infrastrukturelement eller ophør med en produktionsaktivitet.

I modsat fald vil udgifterne ophøre med at være støtteberettigede og kunne kræves tilbagebetalt.

¹¹ Jf. § 7 i bekendtgørelse om støtteberettigelse, regnskab, revision og kontrol m.v.

Bestemmelserne gælder for alle strukturfondsprojekter. Dog vil projekter under Socialfonden typisk være af en sådan karakter, at ovennævnte ændringer efter projektets gennemførelse ikke er sandsynlige.

IV. Støtteberettigede udgifter

1. Programmernes rammer

De danske programmer under målet for regional konkurrenceevne og beskæftigelse udstikker rammerne for de projekter, der kan opnå tilsagn om tilskud i perioden 2007-2013. Kapitel 3 i begge programmer indeholder en række projekteksempler, som der kan søges inspiration i.

Nedenfor gives regler for, hvilke udgifter der kan ydes tilskud til i forbindelse med gennemførelsen af projekterne. Reglerne er i høj grad bestemt af EU-regelgrundlaget, som er opregnet i kapitel IX.

Det er en forudsætning for støtteberettigelse, at en given udgift er relevant og relateret til det projekt, hvortil der ydes tilskud. Ved en projektrelevant udgift forstås en udgift, der er nødvendig for det bevilgede projekts gennemførelse, og som afholdes inden for projektperioden og betales¹² inden tilskuddets udbetaling.

Alle projektrelevante udgifter er som udgangspunkt støtteberettigede. Enkelte udgiftstyper er dog ikke støtteberettigede, jf. afsnit IV.2.

2. Udgifter der ikke er støtteberettigede

Følgende udgifter er i Danmark hverken støtteberettigede under Regionalfondens eller Socialfondens¹³:

- Refundérbar moms¹⁴
- Renter af gæld
- Gratialer, provisioner og lignende

For en nærmere omtale af moms henvises til vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk.

Følgende udgifter er ikke støtteberettigede under Socialfondens, men kan støttes under Regionalfondens:

- Udgifter til indkøb af inventar, udstyr, køretøjer, infrastruktur, fast ejendom og jord. For køb af jord er dog kun udgifter, der ikke overstiger 10 % af de samlede støtteberettigede udgifter under projektet, støtteberettigede under Regionalfondens.

Der kan dog i et vist omfang ydes tilskud til de nævnte udgifter under reglen om fleksibilitet mellem fondene jf. nedenfor.

¹² Jf. dog de særlige muligheder for at betragte ikke betalte udgifter som betalte, jf. artikel 56 i RFO 1083/2006

¹³ Undtagelserne er fortrinsvis forordningsbestemte begrænsninger. Ud over de nævnte udgifter er også udgifter til afvikling af atomkraftværker og særlige udgifter i forbindelse med beboelse undtaget fra støtteberettigelse, jf. artikel 7 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1080/2006 af 5. juli 2006 om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling. Kun gratialer, provisioner mm er ikke forordningsmæssigt afskåret fra støtteberettigelse.

¹⁴ Moms godtgjort til kommuner og regioner gennem momsudligningsordningen behandles som refundérbar moms. Vedrørende den skattemæssige behandling af moms henvises til www.skat.dk.

3. 10 % fleksibilitet mellem fondene

Et strukturfondsprojekt kan ikke opnå tilskud fra begge fonde. Ønskes tilskud under både socialfondsprogrammet og regionalfondsprogrammet, f.eks. ved større sammenhængende satsninger, må de påtænkte aktiviteter deles op på to eller flere strukturfondsprojekter.

Der er dog ved gennemførelsen af et projekt under en af fondene mulighed for at opnå tilskud til aktiviteter, som normalt kun ville være støtteberettigede under den anden fond. I så fald kan aktiviteter, som er støtteberettigede under den anden fond, højst støttes med 10 % af de budgetterede og betalte udgifter for så vidt angår den EU-finansierede del af projektet. Aktiviteterne skal endvidere være direkte knyttet til projektet og nødvendige for en tilfredsstillende gennemførelse af projektet.

Reglen kan anvendes i tilfælde, hvor hovedvægten i et projekt falder ind under den ene fond, og hvor der naturligt indgår en mindre del aktiviteter, som kun er støtteberettigede under den anden fond, men som ikke udgør et selvstændigt projekt. Eksempelvis vil der i et socialfondsprojekt kunne medtages udgifter til køb af inventar og udstyr, men socialfondstilskuddet til disse udgifter kan maksimalt udgøre 10 % af det samlede socialfondstilskud til projektet.

4. Regler for støtteberettigede udgifter

Udgifter skal være afholdt og betalt, for at der kan udbetales strukturfondstilskud, jf. dog de særlige regler for naturalier, indirekte omkostninger og afskrivninger. Der kan kun ydes tilskud til udgifter, som er afholdt og betalt, efter at det regionale vækstforumsekretariat har modtaget ansøgning om strukturfondsmidler. Udgifter skal endvidere være afholdt inden projektets slutdato og betalt inden tilskuddets udbetaling.

Ansøges der om regional investeringsstøtte som beskrevet i kapitel V, kan der dog kun medtages udgifter fra det tidspunkt, hvor det regionale vækstforumsekretariat har sendt en kvitteringsskrivelse, der bekræfter, at projektet umiddelbart vurderes at opfylde betingelserne for tilskud.

Seneste dato for betaling af udgifter under programmet er 31. december 2015, medmindre en tidligere dato fastsættes af Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Der henvises til vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk.

For en række støtteberettigede udgiftstyper gælder der særlige betingelser for, at de kan medregnes i støttegrundlaget. Disse regler gennemgås i det følgende.

Løn til projektansatte

Der kan ydes tilskud til løn til ansatte, som deltager i gennemførelsen af strukturfondsprojekter. For løn til projektansatte kan der maksimalt medregnes den faktiske timeløn ganget med det antal timer, som anvendes på projektet. Timelønnen for månedslønnede beregnes som den faktiske årsløn divideret med 1924. Lønnen skal afspejle den normale time- eller månedsløn for denne type arbejde. Den medtagne løn kan ikke overstige den faktisk betalte løn.

Lønudgifter til projektansatte kan omfatte:

- Ferieberettiget løn
- Arbejdsgivers betalte udgifter til

- pension
- ATP
- feriepenge, -godtgørelse, og -tillæg, optjent under ansættelsen på struktur-fondsprojektet
- feriefri dage optjent under ansættelsen på struktur-fondsprojektet
- andre projektrelevante, lønrelaterede omkostninger til medarbejderen
- Overenskomstmæssige tillæg

Løn er en udgift, der ofte vanskeligt kan adskilles fra almindelige driftsudgifter. En klar adskillelse af støtteberettigede projektudgifter fra almindelige driftsudgifter er derfor særligt afgørende for lønudgifter. Det skal kunne dokumenteres, at lønudgiften alene er medtaget i det omfang, den er opstået som følge af et projekt, der er ekstraordinært og altså ligger ud over den almindelige drift. Der henvises til vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk.

Ved enkeltmandsvirksomheder og virksomheder med maksimalt 5 ansatte vil der kunne optræde støtteberettigede lønninger til ejeren, selv om lønnen ikke udbetales til ejeren. Lønninger, der ikke udbetales, anses for at være naturalier og skal altid dækkes ved egenfinansiering. Tilskuddet fra fondene kan således ikke overstige de samlede støtteberettigede udgifter med fradrag af værdien af disse lønninger, jf. reglerne for naturalier nedenfor, s. 19.

Den støtteberettigede timesats for sådanne lønninger fremgår af vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk. Satsen vurderes jævnlige, og oplysning om eventuelle justeringer kan fås hos Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Indirekte omkostninger

Indirekte omkostninger er omkostninger, der relaterer sig til projektansatte, men som vanskeligt kan henføres direkte til en individuel aktivitet. Det kan f.eks. være udgifter til husleje i lejede lokaler, varme, telefon og kontorhold. For at være støtteberettigede skal udgifterne kunne henføres til projektet. Udgifterne skal fordeles pro rata på projektet efter en behørigt velbegrundet og rimelig metode.

Indirekte omkostninger behandles som udgifter, som støttemodtager har betalt i forbindelse med gennemførelsen af et projekt, hvis udgifterne kan dokumenteres ved hjælp af regnskabsdokumenter med bevisværdi svarende til fakturaer.

Der henvises til vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk.

Anvendelse af standardsatser for indirekte omkostninger

Når struktur-fondsstøtten ydes i form af tilskud, kan indirekte omkostninger også beregnes efter en standardsats inden for følgende grænser:

- Satsen kan højst udgøre 25 % af de udgifter i et projekt, der kan påvirke niveauet for de indirekte omkostninger.
- Satsen kan højst udgøre 20 % af projektets direkte omkostninger (dvs. alle omkostninger der ikke er indirekte).

Ved anvendelse af standardsatsen skal støttemodtager, f.eks. via årsregnskaber, kunne dokumentere, at gennemsnittet af indirekte omkostninger, der er direkte henførbare til de omhandlede ansatte, udgør mindst 20 % af projektets direkte omkostninger. Satsen

på mindre end 20 % kan også anvendes. Beregningen af en standardsats skal gennemgås af støttemodtager med jævne mellemrum.

Anvendes der standardsatser, skal denne beregningsmetode anvendes for hele projektet. Der kan ikke i det samme projekt anvendes både standardsatser og andre opgørelsesmetoder.

Deltagerunderhold

Udgifter betalt af støttemodtager eller andre parter til tilstedeværende deltageres underhold, mens de går på kurser med strukturfondstilskud, er støtteberettigede, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- Udgifterne kan dokumenteres ved hjælp af regnskabsdokumenter med bevisværdi svarende til fakturaer.
- Tilskuddet fra fondene må ikke overstige de samlede støtteberettigede udgifter med fradrag af værdien af deltagerunderholdet.

Udgifter til deltageres underhold ved deltagelse i stormøder er ikke støtteberettigede.

Underholdet kan bestå af:

- Dagpenge
- Kontanthjælp
- Anden relevant overførselsindkomst
- SU, ved additionelle projekter i undervisningsmiljøer i nær tilknytning til deltagerens udslusning på arbejdsmarkedet
- Løn (arbejdsgivers nettoudgift)
- Arbejdsgivers betalte udgifter til
 - pension
 - ATP
 - feriepenge, -godtgørelse og -tillæg, optjent under socialfondsdeltagelse
 - feriefri dage optjent under socialfondsdeltagelse
- Overenskomstmæssige tillæg
- Personlig indkomst fra erhvervsvirksomhed

Der henvises til vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk.

Der kan kun beregnes deltagerunderhold i forbindelse med drift af selvstændig virksomhed, der drives i personligt regi, når det vedrørende projektperioden kan sandsynliggøres, at der alternativt ville være oppebåret indtægter ved drift af virksomheden.

Den støtteberettigede timesats for selvstændige fremgår af vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk. Satsen vurderes jævnlige, og oplysning om eventuelle justeringer kan fås hos Erhvervs- og Byggestyrelsen.

Indholdet i et projekt kan for den enkelte kursUSDeltager være sammensat af følgende elementer:

- Holdundervisning, hvor samtlige deltagere i projektet samles og hvor deltagelse kan registreres af underviser.
- Erhvervspraktik, hvor deltagerne kan være fordelt på forskellige virksomheder eller arbejdssteder og hvor deltagelse skal registreres af arbejdspladsen.

- Hjemmearbejde/fjernundervisning, hvor deltagerne arbejder hjemme og selv registrerer tid, der efterfølgende godkendes af projektleder/underviser.

For hver enkelt deltager, hvor en sats ikke anvendes, skal der beregnes en timepris, der baseres på den faktiske udbetalte løn, jf. reglerne for løn til projektansatte. Der henvises til vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk.

Særligt om taxametertilskud¹⁵

Hvis støttemodtager modtager taxametertilskud for deltagere i et projekt, kan tilskuddet (dog ikke for bygningstakster) indgå i regnskabet som en udgift under projektet. Tilskuddet fra fondene må ikke overstige de samlede støtteberettigede udgifter med fradrag af værdien af taxametertilskuddet.

Der skal angives klare forudsætninger for beregningen, så den er fuldt identificerbar. I ansøgningen skal de forskellige taxameterkomponenter, der ønskes medtaget, være udspecificeret.

Støttemodtager skal kunne dokumentere, at den faktiske udgift til taxameterfinansieret undervisning i et projekt mindst udgør det medtagne taxametertilskud.

I perioder hvor støttemodtager medtager udgifter opgjort som taxametertilskud for projektdeltagere, vil der ligeledes kunne indregnes udgifter, som er ekstraordinære (additionelle) og direkte henførbare til projektet. Ved ekstraordinær forstås udgifter til aktiviteter, der ikke er omfattet af taxametertilskudsordningen, og som er nødvendige for afviklingen af projektet.

Der henvises til vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk.

Særligt om løntilskud/godtgørelse

Løntilskud og godtgørelse, f.eks. VEU¹⁶ - eller SVU¹⁷ -godtgørelse, kan på visse betingelser indgå i regnskabet som en udgift under projektet. Tilskuddet fra fondene må ikke overstige de samlede støtteberettigede udgifter med fradrag af værdien af løntilskuddet eller godtgørelsen.

VEU-/SVU-godtgørelse eller lignende optræder typisk i tilfælde, hvor projektdeltageres arbejdsgiver modtager godtgørelsen i forbindelse med den ansattes deltagelse i et

¹⁵ Taxametertilskud er statens tilskud til uddannelse og gives som et fast tilskud pr. elev. Størrelsen af taxametertilskuddet fremgår af Undervisningsministeriets takstkatalog.

¹⁶ Formålet med VEU er at give voksne - fortrinsvis kortuddannede - et økonomisk grundlag for at deltage i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse til og med erhvervsuddannelsesniveau. Uddannelsesforløb, der gennemføres med tilskud fra Den Europæiske Socialfond, er særskilt nævnt i Bekendtgørelse af lov om godtgørelse ved deltagelse i erhvervsrettet voksen- og efteruddannelse og dermed umiddelbart omfattet af VEU-ordningen.

¹⁷ SVU er en økonomisk hjælp til dem, der ønsker at efter- og/eller videreudanne sig. Der kan ikke gives SVU til SU-berettigede uddannelser. SVU-ordningen skal benyttes i stedet for VEU, når en uddannelse er SVU-berettiget. Deltagelse i et socialfondsprojekt giver ikke i sig selv ret til SVU.

projekt. VEU og SVU er en mulighed for arbejdsgiver, som ikke altid benyttes, og deltagerne på et projekt vil i øvrigt typisk få deres sædvanlige løn.

Der henvises til vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk.

Naturalier

Naturalydelser behandles som udgifter, som støttemodtager har betalt i forbindelse med gennemførelsen af et projekt, når følgende betingelser er opfyldt:

- Udgifterne kan dokumenteres ved hjælp af regnskabsdokumenter med bevisværdi svarende til fakturaer.
- Der skal foreligge en uafhængig erklæring vedrørende værdien på tidspunktet for medtagelsen af udgiften i støttegrundlaget.
- Den fastsatte pris må ikke overstige markedsprisen.
- Tilskuddet fra fondene må ikke overstige de samlede støtteberettigede udgifter med fradrag af værdien af naturalydelsen.
- Naturalydelsen leveres af en part, der ikke er interesseforbunden med støttemodtager. For så vidt angår lønninger til ejere af enkeltmandsvirksomheder og lignende kan ydelsen dog leveres af støttemodtager.
- Det dokumenteres, at naturalydelsen ikke de seneste 5 år har været støttet med EU-midler.
- Øvrige regler vedrørende de pågældende aktiver overholdes, f.eks. 10 % -grænsen for udgifter til køb af jord mm.

Naturalydelser kan være jord, fast ejendom, udstyr eller materialer. Det bemærkes, at udgifter til køb af jord, fast ejendom, inventar, udstyr og udgifter til infrastruktur ikke er støtteberettigede under Socialfonden, hvorfor tilsvarende naturalier heller ikke er støtteberettigede, jf. dog reglen om 10 % -fleksibilitet i afsnit IV.3.

Naturalydelser kan ikke være ulønnet frivilligt arbejde, dog undtaget lønninger til ejeren af enkeltmandsvirksomheder og lignende, jf. afsnittet om løn til projektansatte, s. 15-16. Naturalydelser kan heller ikke være allerede udarbejdede rapporter og analyser.

Afskrivninger

Afskrivninger behandles som udgifter, som støttemodtager har betalt i forbindelse med gennemførelse af et projekt, når følgende betingelser er opfyldt:

- Udgifterne kan dokumenteres ved hjælp af regnskabsdokumenter med bevisværdi svarende til fakturaer.
- Udgifterne skal vedrøre den periode, som projektet gennemføres i.
- Udgifterne er kun støtteberettigede i det omfang, offentlige tilskud ikke har bidraget til erhvervelsen af de afskrivningsberettigede aktiver.

Følgende faste afskrivningslængder (baseret på levetid) skal anvendes:

- Software: 2 år
- Hardware: 3 år
- Materiel: 5 år

I regionalfondsprojekter kan udgifterne til materiel/udstyr anskaffet i projektperioden som alternativ til afskrivninger ske i forhold til den faktiske værdiforringelse, doku-

menteret ved salgsfaktura til en ikke-interesseforbundet, eller ved særskilt erklæring fra en uafhængig sagkyndig vurderingsmand.

Afskrivninger på bygninger er ikke støtteberettigede.

Leasing

Udgifter i forbindelse med driftsmæssig leje og operationel leasing i projektperioden er støtteberettigede, når de pågældende aktiver i øvrigt er støtteberettigede (undtaget dog anlægsinvesteringer i henhold til forordning 1628/2006 i de særlige statsstøtteområder). Operationel leasing er kendetegnet ved, at det ikke er hensigten, at leasingtageren skal blive ejer af aktivet.

Udgifter til finansiel leasing er ikke støtteberettigede. Der henvises til vejledningen om dokumentationskrav på www.regionalt.dk.

Revision

Udgifter til revision af projektet er støtteberettigede, hvis projektet er revideret af en revisor, Erhvervs- og Byggestyrelsen har godkendt.

5. Statsstøtte¹⁸ – de minimis og andet (bestemmelserne gælder for hele programområdet)

Udgangspunktet for afgrænsningen af støtteberettigede projekter er de muligheder for regional erhvervsfremme, der er indeholdt i lov om erhvervsfremme. Programmernes udgangspunkt er således at styrke regionernes rammebetingelser uden nogen form for statsstøtte i traktatens forstand.

Det kan dog ikke udelukkes, at der i programperioden kan udvikles projekter, der vil indeholde statsstøtte, selv om projekterne har til formål at styrke regionernes rammebetingelser. Sådanne projekter vil kunne forekomme i hele landet og vil ikke være begrænset til de særlige regionale statsstøtteområder, som kapitel V omhandler. For ikke på forhånd at udelukke udviklingen af sådanne projekter, er programmerne på nogle områder lidt bredere formuleret end lov om erhvervsfremme.

Der vil være tale om direkte eller indirekte støtte med offentlige midler (stat, kommune, region eller EU) til virksomheder, f.eks. på følgende områder

- Rådgivning af virksomheder
- Tilvejebringelse af risikovillig kapital
- Etablering af virksomhedskuvøser
- Virksomhedsrettede uddannelsesprojekter

Det nærmere indhold af sådanne projekttyper kan ikke fastlægges på forhånd. Såfremt der udvikles projekttyper med statsstøtte, er det væsentligt, at EU's statsstøtteregler overholdes. De relevante statsstøtteregler er i hovedtræk beskrevet i bilag 3, som kan være en hjælp for de regionale sekretariater.

¹⁸ Statsstøttebegrebet er nærmere beskrevet i bilag 3 til disse retningslinjer.

Bilag 3 omhandler statsstøttebegrebet, SMV-definitionen, de minimis, samt gruppefritagelsesforordningerne for SMV og uddannelse.

Også statsstøtte, som ikke kan omfattes af nævnte gruppefritagelser, vil eventuelt kunne godkendes ved EU-Kommissionens mellemkomst en såkaldt notifikation. Kommissionen har enekompetencen til at godkende sådan statsstøtte. Støtte, der iværksættes forud for godkendelsen, er ulovlig.

V. Statsstøtte i visse statsstøtteområder

1. Særlige tilskudsmuligheder i visse statsstøtteområder

I regionalfondsprogrammet afsnit 3.4 er beskrevet, at der i visse geografisk afgrænsede områder¹⁹ er mulighed for at støtte projekter, som i øvrigt ikke er støtteberettigede under programmet. Der kan i følgende områder ydes tilskud til enkeltvirksomheders projekter;

Læsø Kommune, Ærø Kommune, Langeland Kommune, Lolland Kommune, Samsø Kommune, Bornholms Regionskommune samt de 27 danske småøer.

Reglerne for investeringsstøtte følger reglerne i Kommissionens forordning nr. 1628/2006 om regional investeringsstøtte.

Tilskud til konsulentbistand gives i overensstemmelse med Kommissionens forordning nr. 70/2001 om statsstøtte til SMV'er med senere ændringer.

For tilskud til forskning og udvikling, tekniske gennemførlighedsundersøgelser og patentomkostninger i SMV gælder Kommissionens forordning nr. 70/2001 med senere ændringer som ydre ramme.

For så vidt angår Kommissionens forordning nr. 70/2001, som finder anvendelse i hele programområdet, henvises til bilag 3 om statsstøtte

2. Regional investeringsstøtte

Regional investeringsstøtte ydes kun i de områder, der er nævnt i afsnit V.1.

Sektorafgrænsning m.v.

Følgende sektorer omfattes ikke af forordningen; kul- og stålindustrien, kunstfiberindustrien, skibsbygningsindustrien, fiskeri og dambrug.

Landbrugssektoren er heller ikke omfattet for så vidt angår aktiviteter i forbindelse med primærproduktion af landbrugsprodukter, der er anført i bilag I til traktaten²⁰. Forordningen finder anvendelse på forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter²¹ bortset fra produkter, der skal efterligne eller erstatte mælk og mejeriprodukter, som omhandlet i artikel 3, stk. 2 i forordning (EØF) nr. 1898/87.

Se i øvrigt nedenfor om transportsektoren.

Forordningen finder heller ikke anvendelse på aktiviteter i forbindelse med eksport til tredjelande eller medlemsstater. Dvs. støtte direkte knyttet til de eksporterede mængder, støtte til etablering og drift af distributionsnet eller andre løbende udgifter i forbindelse med eksportvirksomhed, eller på støtte ydet på betingelse af, at der anvendes indenlandske frem for importerede produkter.

¹⁹ Disse områder er blandt flere godkendt som regionale statsstøtteområder, jf. N693/2006.

²⁰ Bilag I kan findes på dette link: <http://europa.eu.int/eur-lex/da/treaties/selected/livre260.html>

²¹ Se note 20.

Påbegyndelse af projektet

Ansøgning om tilskud skal være indgivet, inden arbejdet med projektet påbegyndes. Det kan enten være påbegyndelsen af bygningsarbejdet eller – hvis dette ligger først i tid – det første retligt bindende tilsagn om at bestille udstyr, med undtagelse af foreløbige gennemførlighedsundersøgelser.

Yderligere skal den myndighed (vækstforumsekretariaterne), der er ansvarlig for forvaltningen af ordningen, skriftligt have bekræftet, at projektet - med forbehold af det endelige udfald af en detaljeret gennemgang - opfylder de betingelser for støtteberettigelse, der er fastsat i ordningen.

Hvis arbejdet påbegyndes, inden disse betingelser er opfyldt, er projektet som helhed ikke berettiget til regionalstøtte.

Tilskud til initialinvesteringer

Tilskud kan ydes i forbindelse med initialinvesteringer:

- en investering i materielle og immaterielle aktiver i forbindelse med oprettelse af en ny virksomhed, udvidelse af en eksisterende virksomhed, diversificering af en virksomheds produktion med nye produkter eller en grundlæggende ændring i en eksisterende virksomheds samlede produktionsproces, eller
- en uafhængig investors overtagelse af anlægsaktiver, som er direkte knyttet til en virksomhed, der er blevet lukket eller ville være blevet lukket, hvis ikke en sådan overtagelse havde fundet sted.
Køb af en virksomheds aktier betragtes ikke i sig selv som en initialinvestering.

Materielle aktiver defineres som aktiver vedrørende jord, bygninger og anlæg/maskiner.

Investeringerne skal forblive i den støttemodtagende region i mindst fem år eller for SMV'ers vedkommende i mindst tre år, efter at hele investeringen er afsluttet.

Udskiftning af anlæg eller udstyr, der er blevet utidssvarende i den nævnte periode på grund af den hurtige teknologiske udvikling er dog tilladt, forudsat at den økonomiske aktivitet forbliver i den pågældende region i minimumsperioden.

Immaterielle aktiver defineres som aktiver, der opstår ved teknologioverførsel gennem erhvervelse af patentrettigheder, licenser, knowhow eller upatenteret teknisk viden.

For at være støtteberettigede skal immaterielle aktiver:

- udelukkende udnyttes i den virksomhed, der modtager regionalstøtten
- være afskrivningsberettigede
- være erhvervet fra tredjemand på markedsvilkår
- være opført blandt virksomhedens aktiver og forblive i den virksomhed, der har modtaget regionalstøtten, i mindst fem år eller tre år for SMV'ers vedkommende

Når tilskuddet beregnes på grundlag af materielle eller immaterielle investeringsomkostninger eller på grundlag af købsprisen ved overtagelser, skal støttemodtageren yde et finansielt bidrag på mindst 25 % af de støtteberettigede omkostninger, enten over sine egne midler eller ved anden finansiering i en form, der ikke indebærer offentlig støtte.

Omkostninger ved overtagelse af leasede aktiver, bortset fra jord og bygninger, tages kun i betragtning, hvis der er tale om finansiel leasing, og leasingaftalen indeholder en forpligtelse til at købe aktivet ved leasingperiodens udløb. Ved leasing af jord og bygninger skal leasingen fortsætte i mindst fem år efter det tidspunkt, hvor investeringsprojektet forventes afsluttet, eller tre år for SMV'ers vedkommende.

Brugte aktiver er kun støtteberettigede for SMV'er og i forbindelse med overtagelser. Ved overtagelser fradrages aktiver, som blev erhvervet med støtte allerede inden overtagelsen.

For SMV'ers vedkommende kan samtlige omkostninger ved investeringer i immaterielle aktiver indgå i støttegrundlaget, mens sådanne omkostninger kun er støtteberettigede op til 50 % af projektets samlede støtteberettigede investeringsudgifter, når det gælder store virksomheder.

Tilskuddet beregnes i forhold til de støtteberettigede omkostninger ved investeringer i materielle og immaterielle aktiver.

Støttesatser (brutto);

	Store virksomheder	Mellemstore virksomheder	Små virksomheder
Investeringer	10 %	20 %	30 %

Støttesatserne er angivet i programmet som den samlede offentlige støtte (EU-støtte lagt sammen med offentlig national eller regional støtte).

I områderne Bornholm, Lolland Kommune samt øerne Askø, Fejø, Femø, Nekselø, Sejerø, Agersø, Omø og Orø, kan støtteprocenterne forhøjes med 5 % i tilfælde, hvor støtte under regionalfondsprogrammet ydes sammen med støtte, der ikke ydes med hjemmel i programmerne og lov om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond.

Støtten må i henhold til forordningen ikke kumuleres med anden statsstøtte, herunder de minimis støtte i forbindelse med de samme støtteberettigede omkostninger, hvis dette fører til en højere støtteintensitet end nævnt ovenfor.

For transportsektoren gælder et støtteloft på 10 % og der kan ikke ydes støtte til udgifter til køb af transportudstyr (løsøre).

Oplysninger, der er nødvendige for at fastslå, at forordningens betingelser er opfyldt, skal opbevares i ti år fra det tidspunkt, hvor der sidst blev ydet individuel støtte i henhold til ordningen.

VI. Finansiering og indtægter

1. Finansiering af et strukturfondsprojekt

EU-projekter finansieres efter krone til krone-princippet. Det betyder, at et EU-tilskud skal modsvares af en tilsvarende dansk finansiering. EU-tilskuddet kan ikke overstige 50 % af de afholdte og betalte støtteberettigede udgifter i et projekt.

Summen af samtlige finansieringskilder skal svare til de budgetterede udgifter, og et projekt må ikke være overfinansieret. Ydes der støtte til samme private projekt efter forskellige nationale ordninger, og overstiger støtten eller støtteværdien sammen med EU-tilskuddet de maksimale statsstøttegrænser, er det nødvendigt at reducere den offentlige støtte.

Projekters finansiering inkluderer:

- **Den nationale finansiering** i form af offentlige og private bidrag til projektets gennemførelse. Den offentlige finansiering kan komme fra stat, regioner, kommuner, offentligt lignende institutioner²² og andre aktører, der gennemfører offentligt lignende projekter. Finansieringen kan udgøres af kontante bidrag, deltagerunderhold eller naturalier.

Projektindtægter: Alene nettoudgifter er støtteberettigede. Indtægter, rabatter og eventuelle scrapværdier i forbindelse med et projekt skal fratrækkes støttegrundlaget. Afhængigt af karakteren af projektet kan Erhvervs- og Byggestyrelsen kræve, at værdien fastsættes af en uafhængig skønsmand. Dette gælder ligeledes i tilfælde, hvor et produkt, som er resultat af et strukturfondsprojekt, videregives uden vederlag til eksempelvis videreforarbejdning, og der derved kan opnås en indtægt efter projektets afslutning.

Sponsorbidrag, hvortil der er knyttet en væsentlig modydelse fra projektet, betragtes også som indtægter, der skal trækkes fra projektets støttegrundlag, og kan dermed ikke udløse EU-tilskud. Tilskud eller ydelser, herunder løntilskud fra projektpartnere eller andre parter, uden krav om modydelser fra projektet vil derimod som hovedregel ikke blive betragtet som indtægter og skal dermed ikke fratrækkes støttegrundlaget.

2. Indtægtsskabende projekter

For projekter, som ikke er omfattet af reglerne om statsstøtte, skal eventuelle indtægter, som projektet genererer, trækkes fra støttegrundlaget. Indtægtsskabende projekter falder i to kategorier:

- Investeringer i infrastruktur, som brugerne heraf betaler direkte for, f.eks. væksthuse eller kulturattraktioner.

²² Ved offentligt lignende institutioner forstås institutioner, som følger reglerne i udbudsdirektivet (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/18/EF af 31. marts 2004), jf. artikel 2, 5) i RFO(EF) nr. 1083/2006 af 11. juli 2006.

- Andre projekter, hvor det er muligt på forhånd at skønne objektivt over indtægterne.

For sådanne projekter må de støtteberettigede udgifter ikke overstige udgifterne ved investeringen i løbende priser minus nettoindtægterne af investeringen i løbende priser i en given referenceperiode. Referenceperiodens længde fastsættes med udgangspunkt i den levetid, der normalt gælder for en investering af den pågældende type. Tilsvarende fastsættes rentesatsen ud fra den rentabilitet, der normalt forventes af den pågældende investeringstype.

Hvis ikke alle udgifter til den pågældende investering er støtteberettigede, fordeles fradraget for nettoindtægterne proportionalt på de støtteberettigede og de ikke-støtteberettigede udgifter.

Eksempel på beregning af EU-tilskuddet

Nogle kommuner gennemfører i fællesskab en større sammenhængende satsning for i alt 50 mio. kr. til forbedring af rammebetingelserne for iværksættere. Heraf udgør et regionalfondsprojekt 30 mio. kr. I regionalfondsprojektet indgår investering i opførelse og indretning af en bygning for iværksættere.

Forudsætninger:

Samlet investering over 2 år, kr.	50.000.000
Støtteberettiget projektinvestering, kr.	30.000.000
Driftsudgifter, 500.000 kr. årligt i 18 år	9.000.000
Indtægter fra leje, 1 mio. kr. årligt i 18 år	18.000.000

Maksimalt tilskud: 50 %

Investeringens forventede levetid: 20 år

Rentesats: 5 %

Først beregnes de samlede nettoudgifter:

Nutidsværdien af den samlede investering, kr.	46.485.261
Nutidsværdien af nettoindtægterne, kr.	5.844.793
Samlede nettoudgifter, kr.	<u>40.640.467</u>

Derefter findes "finansieringskløftsatsen":

Finansieringskløftsatsen = samlede nettoudgifter/nutidsværdien af samlet investering, dvs. $40.640.467/46.485.261 = 87 \%$

Et "beslutningsbeløb" beregnes ud fra de støtteberettigede investeringsudgifter:

Beslutningsbeløb = støtteberettiget projektinvestering * finansieringskløftsats, dvs. $30.000.000 * 87 \% = 26.227.970$ kr.

Det maksimale EU-tilskud beregnes ud fra prioritetens maksimale medfinansierings-sats, dvs. 50 %:

EU-tilskud = $0,50 * 26.227.970$ kr. = 13.113.985 kr.

Regulering af støttegrundlaget efter projektets afslutning

For indtægtsskabende projekter skal det tilstræbes på ansøgningstidspunktet at foretage et objektivi skøn over indtægterne i hele investeringens levetid. Hvis dette ikke er muligt, opgøres indtægterne på tidspunktet for afslutningen af det program, hvorunder tilskuddet er ydet, og de indtægter, der er skabt under projektet, trækkes fra støttegrundlaget. Erhvervs- og Byggestyrelsen kan kræve tilbagebetaling af tilskud, hvis det senest tre år efter programmets afslutning konstateres, at et projekt har skabt indtægter, som ikke er blevet trukket fra støttegrundlaget.

VII. Afgrænsning til andre EU-fonde

Ved gennemførelsen af strukturfondsprojekter skal der ifølge forordning 1083/2006 ikke alene være komplementaritet i forhold til nationale, regionale og lokale politikker, men også i forhold til indsatsen under andre af Fællesskabets instrumenter. Et særligt krav om koordination findes for den indsats, der gennemføres under Den Europæiske Landbrugsfond og Den Europæiske Fiskerifond. I det følgende beskrives, hvordan dette udmøntes i praksis.

Der er generelt ingen sektorbegrænsning for projekter under Regionalfondene og Socialfondene. Derfor er det normalt ikke en hindring for tilskud, at et projekt gennemføres inden for eller med deltagelse af virksomheder fra fødevarer-, skov- eller fiskerisektoren. For regional investeringsstøtte og statsstøtte under de minimis-reglen gælder dog en sektorbegrænsning, som er beskrevet i afsnit V.2 og bilag 3.

Projekter kan i princippet godt opnå tilskud fra flere fonde, men der kan ikke ydes tilskud fra flere fonde til samme *udgift* under et projekt. I praksis vil tilskud fra flere fonde skulle håndteres ved en opdeling i delprojekter, da det i modsat fald ikke entydigt kan bestemmes, fra hvilken fond en given udgift støttes.

For både strukturfondene, Landbrugsfondene og Fiskerifonden gælder, at der ved ansøgning skal oplyses om sammensætningen af projektets finansiering. For at undgå dobbeltfinansiering af projekter skal de regionale vækstforumsekretariater og de lokale aktionsgrupper for hvert enkelt projekt vurdere, om projektet er støtteberettiget under både strukturfondene og Landbrugsfondene/Fiskerifonden, og i givet fald undersøge, om der er søgt tilskud under flere fonde.

1. Sammenfald mellem tilskudsmuligheder

Projekter under landdistriktsprogrammet falder inden for hovedområderne

1. Konkurrenceevne i fødevarer- og skovsektoren
2. Forbedring af miljø og landskab
3. Livskvalitet og økonomisk aktivitet i landdistrikterne gennem lokale initiativer

Heraf vurderes der under område 1 og 3 at kunne gennemføres projekter, som både kan opnå tilskud fra Landbrugsfondene og strukturfondene. Det skal derfor fra sag til sag vurderes, hvilken fond der bedst vil kunne støtte projektet, og om projektet allerede har søgt eller opnået tilskud under Landbrugsfondene.

Projekter under programmet for fiskeri- og akvakultursektoren falder inden for hovedområderne

1. Foranstaltninger til tilpasning af fiskerflåden og fiskeriindsatsen
2. Akvakultur, forarbejdning og afsætning
3. Foranstaltninger af kollektiv interesse
4. Bæredygtig udvikling af fiskeriområder

Under alle de fire områder vil der kunne forekomme projekter, som også kan støttes af Regionalfondene eller Socialfondene, og det vil fra sag til sag skulle vurderes, hvil-

ken fond der bedst vil kunne støtte projektet, og om projektet allerede har søgt eller opnået tilskud under Fiskerifonden.

2. Administrativ koordination

Sekretariaterne for de regionale vækstfora skal sikre koordinationen mellem ansøgte projekter under strukturfondene, Landbrugsfonden og Fiskerifonden. For strukturfondene omfatter koordinationen projekter under både målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse og målet om det europæiske territoriale samarbejde.

For Landbrugsfonden kan dette blandt andet ske gennem den høring af vækstfora, der vil ske for projekter under landdistriktsprogrammets akse 3. Der skal generelt ske koordination med de lokale aktionsgrupper, som indgiver indstilling til Direktoratet for FødevarerErhverv om tilskud til projekter vedrørende livskvalitet og økonomisk aktivitet i landdistrikterne.

De nærmere regler om koordinationen mellem strukturfondene og landdistriktsprogrammet, herunder eventuel repræsentation af vækstfora i de lokale aktionsgrupper og koordination af enkeltprojekter, vil blive fastlagt i landdistriktsloven med tilhørende bekendtgørelser²³.

For Fiskerifonden skal sekretariaterne for de regionale vækstfora sikre, at der koordineres med den eller de lokale aktionsgrupper i regionen, som indgiver indstilling om tilskud til Direktoratet for FødevarerErhverv.

²³ Lov nr. 316 af 31. marts 2007 om udvikling af landdistrikterne (landdistriktsloven)

VIII. Information

1. Information om persondataloven

Alle støttemodtagere, projektdeltagere og andre personer, der er tilknyttet regionalfonds- eller socialfondsprojekter, og hvis personoplysninger registreres i det IT-system, der stilles til rådighed af Erhvervs- og Byggestyrelsen, skal have udleveret en kopi af skrivelsen ”Information om Persondataloven”.

Det påhviler støttemodtager at sikre, at den enkelte deltager/medarbejder er gjort bekendt med skrivelsen og skriftligt accepterer, at personoplysninger registreres og behandles i IT-systemet.

Såfremt der gøres indsigelse mod, at oplysningerne registreres og behandles, vil det betyde, at der ikke vil kunne gives tilskud fra Regionalfonden eller Socialfonden til den pågældende persons deltagelse i projektet.

2. Støttemodtagers ansvar for informations- og pr-foranstaltninger rettet mod offentligheden

Støttemodtager er ansvarlig for at informere offentligheden om den støtte, der er modtaget fra Socialfonden og Regionalfonden.

Støttemodtager skal opsætte en informativ plade af varig karakter, klart synlig og af anselig størrelse, senest seks måneder efter fuldførelsen af en aktivitet, der opfylder følgende betingelser:

- Det samlede offentlige bidrag (national offentlig plus EU offentlig) til aktiviteten overstiger 3.750.000 kr.
- Aktiviteten består i køb af en fysisk genstand, finansiering af infrastruktur eller bygge- og anlægsarbejde.

På pladen angives aktivitetens art og titel ud over de nedenfor under ”Tekniske karakteristika for informations- og pr-foranstaltninger i forbindelse med aktiviteter” omhandlede oplysninger. Disse oplysninger skal fylde mindst 25 pct. af pladen.

Støttemodtager skal under gennemførelsen af hver aktivitet opsætte et stort skilt for alle aktiviteter, som opfylder følgende betingelser:

- Det samlede offentlige bidrag (national offentlig plus EU offentlig) til aktiviteten overstiger 3.750.000 kr.
- Aktiviteten består i finansiering af infrastruktur eller bygge- og anlægsarbejde.

De nedenfor under ”Tekniske karakteristika for informations- og pr-foranstaltninger i forbindelse med aktiviteter” omhandlede oplysninger skal fylde mindst 25 pct. af skiltet. Når aktiviteten er fuldført, skal skiltet erstattes af den ovenfor omhandlede plade af varig karakter.

3. Støttemodtagers ansvar for informations- og pr-foranstaltninger rettet mod deltagere

Når en aktivitet modtager tilskud under et operationelt program, der medfinansieres af Socialfonden, og i relevante tilfælde, hvor en aktivitet modtager tilskud fra Regional-

fonden, skal støttemodtager sørge for, at deltagerne i aktiviteten informeres om dette tilskud.

Støttemodtager skal sikre, at det tydeligt fremgår, at den aktivitet, der gennemføres, er udvalgt under et operationelt program, som medfinansieres af Socialfonden eller Regionalfonden. Alle deltagere skal være informeret om fondens/fondenes medfinansiering.

Alle dokumenter, herunder deltagerbeviser eller andre attester, i forbindelse med en sådan aktivitet, skal indeholde oplysning om, at det operationelle program er medfinansieret af Socialfonden eller Regionalfonden.

Tekniske karakteristika for informations- og pr-foranstaltninger i forbindelse med aktiviteter

Alle informations- og pr-foranstaltninger rettet mod støttemodtagere, potentielle støttemodtagere og offentligheden skal indeholde følgende:

- a) Det europæiske logo i overensstemmelse med de i bilag 1 fastsatte grafiske standarder og en henvisning til Den Europæiske Union
- b) En henvisning til den pågældende fond:
 - i) for EFRU: "Den Europæiske Fond for Regionaludvikling"
 - ii) for ESF: "Den Europæiske Socialfond"
- c) Et slogan, som vælges af forvaltningsmyndigheden, og som fremhæver mer-værdien ved EU-tilskuddet, og helst "Vi investerer i din fremtid".

Punkterne b) og c) finder ikke anvendelse, hvor det drejer sig om mindre reklamegenstande.

På www.regionalt.dk kan logoer for Socialfonden og Regionalfonden og et fælles logo for de to fonde downloades. Logoerne findes i forskellige formater. Der er logoer, som egner sig til Internettet, og logoer, der egner sig til brug på trykte medier. Logoerne findes på dansk, engelsk, i farve, sort/hvid eller i negativ (sort tekst).

IX. Regelgrundlag

Retningslinjerne gælder for projekter under følgende to programmer:

Danmarks program for Den Europæiske Socialfond: Flere og bedre job

Danmarks program for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling: Innovation og viden

For programmerne under det europæiske territorielle samarbejde er retningslinjerne vejledende.

1. EU-bestemmelser

De centrale forordninger, som regulerer anvendelsen af strukturfondsmidlerne, er opregnet nedenfor.

RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1083/2006 af 11. juli 2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden og ophævelse af forordning (EF) nr. 1260/1999

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1080/2006 af 5. juli 2006 om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1783/1999

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EF) Nr. 1081/2006 af 5. juli 2006 om Den Europæiske Socialfond og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1784/1999

KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 1828/2006 af 8. december 2006 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 om generelle bestemmelser for Den Europæiske Fond for Regionaludvikling, Den Europæiske Socialfond og Samhørighedsfonden og til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1080/2006 om Den Europæiske Fond for Regionaludvikling

KOMMISSIONENS RETNINGSLINJER FOR STATSSTØTTE MED REGIONALT SIGTE FOR 2007-2013 (2006/C 54/08), herunder det regionale statsstøttekort **N693/2006**.

KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 1628/2006 af 24. oktober 2006 om anvendelse af traktatens artikel 87 og 88 på medlemsstaternes regionale investeringsstøtte

KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 70/2001 af 12. januar 2001 om statsstøtte til små og mellemstore virksomheder og **KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 364/2004** af 25. februar 2004 om ændring af forordning (EF) nr. 70/2001 for så vidt angår udvidelse af anvendelsesområdet til også at omfatte støtte til forskning og udvikling og **KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 1976/2006** af 20. december 2006 om ændring af forordning (EF) nr. 2204/2002, (EF) 70/2001 og (EF) nr. 68/2001 for så vidt angår forlængelsen af deres anvendelsesperi-

ode - eller forordninger som afløser disse forordninger og **KOMMISSIONENS FORODNING (EF) Nr. 1857/2006** af 15. december 2006 om anvendelse af traktatens artikel 87 og 88 på statsstøtte til små og mellemstore virksomheder, der beskæftiger sig med produktion af landbrugsprodukter, og om ændring af forordning (EF) nr. 70/2001

KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 68/2001 af 12. januar 2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på uddannelsesstøtte og **KOMMISSIONENS FORODNING (EF) Nr. 363/2004** af 25. februar 2004 om ændring af forordning (EF) nr. 68/2001 om anvendelse af EF-traktatens artikel 87 og 88 på uddannelsesstøtte og **KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 1976/2006** af 20. december 2006 om ændring af forordning (EF) nr. 2204/2002, (EF) 70/2001 og (EF) nr. 68/2001 for så vidt angår forlængelsen af deres anvendelsesperiode - eller forordninger som afløser disse forordninger

KOMMISSIONENS FORORDNING (EF) Nr. 1998/2006 af 15. december 2006 om anvendelse af traktatens artikel 87 og 88 på de minimis-støtte

KOMMISSIONENS HENSTILLING af 6. maj 2003 om definition af mikrovirksomheder og små og mellemstore virksomheder

FÆLLESSKABETS RAMMEBESTEMMELSER for statsstøtte til forskning og udvikling og innovation (2006/C 323/01)

RÅDETS FORORDNING (EF, Euratom) Nr. 1605/2002 af 25. juni 2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget

KOMMISSIONENS FORORDNING (EF, EURATOM) Nr. 2342/2002 af 23. december 2002 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1605/2002 om finansforordningen vedrørende De Europæiske Fællesskabers almindelige budget

2. Nationale bestemmelser

Ud over forordningerne, som er umiddelbart gældende i alle medlemsstater, er administrationen af strukturfondsmidler til Danmark reguleret i følgende love og bekendtgørelser.

Lov nr. 602 af 24. juni 2005 om erhvervsfremme

Lov nr. 1599 af 20. december 2006 om administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond

Bekendtgørelse nr. 358 af 18. april 2007 om ansvar og kompetencefordeling m.v. i forbindelse med administration af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond.

Bekendtgørelse nr. 781 af 28. juni 2007 om støtteberettigelse, regnskab, revision og kontrol m.v. i forbindelse med udbetaling af tilskud fra Den Europæiske Regionalfond og Den Europæiske Socialfond.

Bilag 1: Fordeling af midler til vækstfora og yderområder

Årlig fordeling af midler under målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse 2007-2013 til vækstfora og deres yderområder (mio. kr., 2007-priser)

Region	Midler i alt til regionerne ifølge fordelingsnøgler	Midler til regionernes yderområder for at efterleve kommunal-reformaftale	Yderområdemidler i pct. af regionernes samlede midler	Kr. pr. indbygger i regionernes yderområder	Kr. pr. indbygger i regionerne i alt	Andel af regionernes befolkning bosat i yderområder
Nordjylland	112	71	63 %	241	194	51 %
Midtjylland	72	14	20 %	241	59	5 %
Syddanmark	102	41	41 %	241	86	14 %
Sjælland	72	31	42 %	241	88	16 %
Hovedstaden	70	0	0 %	-	44	0 %
Bornholm	15	15	100 %	336	336	100 %
Konkurrenceudsatte midler	49	-	-	-	-	-
Regional konkurrenceevne og beskæftigelse i alt	492	172	35 %	247	82*	13 %

Anm.: Pga. afrundinger er der ikke helt overensstemmelse mellem procenter og fordeling.

* Excl. konkurrenceudsatte midler.

Midlerne er ligeligt fordelt mellem Regionalfonden og Socialfonden på både nationalt og regionalt niveau.

Regionerne skal anvende mindst den i tabellen angivne yderområdeandel til gavn for deres yderområder. Erhvervs- og Byggestyrelsen kan undlade at følge indstillinger af projekter, der ikke helt eller delvist er til gavn for yderområderne, hvis den samlede udvikling i de afholdte og betalte udgifter under et af programmerne giver anledning hertil, og en region ikke lever op til sine forpligtelser til at anvende en del af midlerne til gavn for yderområderne.

Afgrænsningen af de danske yderområder er beskrevet i Danmarks nationale strategiske referenceramme, som findes på www.regionalt.dk.

Bilag 2: Vejledning i gengivelse af det europæiske logo og definition af standardfarverne

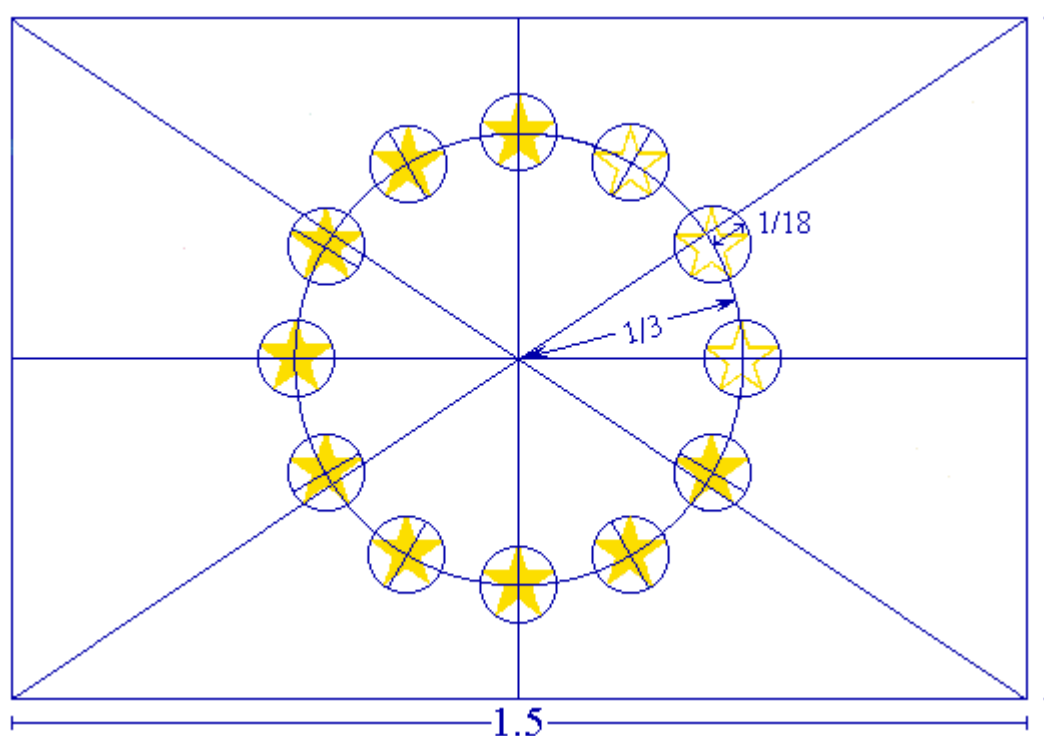
SYMBOLBESKRIVELSE

Med en blå himmel som baggrund danner tolv gyldne stjerner en cirkel, der symboliserer foreningen af Europas folk. Der er altid tolv stjerner, idet tallet tolv er symbol på fuldkommenhed og enhed.

HERALDISK BESKRIVELSE

På azurblå bund en cirkel bestående af tolv gyldne femtakkede stjerner, hvis spidser ikke rører hinanden.

GEOMETRISK BESKRIVELSE

Logoet består af et rektangulært blå flag, hvis længde er halvanden gang dets bredde. Tolv gyldne stjerner er placeret med lige stor indbyrdes afstand på omkredsen af en usynlig cirkel, hvis centrum befinder sig i skæringspunktet for rektanglets diagonaler. Cirkelens radius er $1/3$ af rektanglets bredde. Hver af de femtakkede stjerner er indskrevet i en usynlig cirkel, hvis radius er $1/18$ af rektanglets højde. Alle stjernerne er orienteret således, at en spids peger lige op, og oversiden af de to spidser til højre og venstre er anbragt vinkelret på det lodrette plan. Stjernerne er placeret som tallene på en urskive. Antallet af stjerner er uforanderligt.

STANDARDFARVER

Logoets farver er følgende:

PANTONE REFLEX BLUE for rektanglets vedkommende, og
PANTONE YELLOW for stjernerne.

Firfarvetryk

Ved firfarvetryk fås de to farver ved at anvende farverne fra firfarveserien.

PANTONE YELLOW fås med 100 % "Process Yellow".

PANTONE REFLEX BLUE fås ved at blande 100 % "Process Cyan" og 80 % "Process Magenta".

INTERNET

I web-farveserien svarer PANTONE REFLEX BLUE til farven RGB:0/0/153 (hexadecimal: 000099) og PANTONE YELLOW til farven RGB:255/204/0 (hexadecimal: FFCC00).

GENGIVELSE I ÉN FARVE

Hvis man kun disponerer over farven sort, kan rektanglet omgives med en sort streg, og stjernerne indsættes i sort på hvid bund.

Hvis blå (dvs. Reflex Blue) er eneste disponible farve, skal den anvendes 100 % med stjernerne i hvid negativ.

GENGIVELSE PÅ FARVEBUND

Kan farvebund ikke undgås, skal rektanglet omgives med en hvid ramme af en tykkelse på 1/25 af rektanglets bredde.

Bilag 3: Statsstøtedefinitioner og -bestemmelser²⁴

Statsstøttebegrebet

Udgangspunktet for reglerne om statsstøtte findes i EF-traktaten. Det bemærkes, at statsstøtte også omfatter anden offentlig støtte end den, der ydes af staten. Imidlertid er det ikke al offentlig støtte til virksomheder, som i EF-traktatens forstand defineres som statsstøtte.

EF-traktatens art. 87, stk. 1, peger på fire kriterier, som alle skal være opfyldt for, at der er tale om statsstøtte. Artiklen har følgende ordlyd:

”Bortset fra de i denne Traktat hjemlede undtagelser er statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med Fællesmarkedet i det omfang, den påvirker samhandlen mellem Medlemsstaterne.”

De fire kriterier, som ifølge traktaten skal være opfyldt, kan opsummeres sådan:

a) *Der skal være tale om støtte.*

Det er uden betydning, om virksomheden modtager støtten *direkte* i form af tilskud eller *indirekte*. Indirekte støtte kan fx være, at virksomhedens ansatte uddannes på statens regning.

Det afgørende er, at støtten har positiv økonomisk effekt for støttemodtageren. Støttens formål har ikke betydning for afgørelsen af, om der er tale om statsstøtte. Derimod har formålet betydning for, om støtten kan godkendes af Kommissionen. De støtteformål, der kan godkendes, opregnes i artikel 87, stk. 2 og 3, og er endvidere præciseret i en række meddelelser og rammebestemmelser fra Kommissionen. Traktatens støttebegreb omfatter støtte i enhver tænkelig form. Foruden direkte virksomhedstilskud omfatter støttebegrebet også lån, køb eller salg på fordelagtige vilkår, hel eller delvis skattefritagelse, afgiftslettelser mv.

Nedenfor gives en række eksempler på sådanne øvrige støtteformer, som indebærer en økonomisk fordel for en virksomhed og dermed også falder ind under støttebegrebet:

- En virksomhed modtager konsulentbistand betalt af kommunen;
- En virksomhed deltager i et offentligt betalt forskningsprojekt og opnår i den forbindelse rettigheder i form af patent på udnyttelse af projektets resultater;
- En virksomhed modtager et banklån på vilkår, som virksomheden ellers ikke ville kunne opnå, og som staten garanterer for;
- En virksomhed får tilført risikovillig kapital fra staten på gunstigere vilkår, end en privat investor ville have accepteret.

b) *Støtten skal ydes ved hjælp af statsmidler (her også kaldet offentlige midler).*

Ved statsmidler eller offentlige midler forstås midler, som stat, kommune eller regioner råder over, herunder EU-midler. Begrebet offentlige midler omfatter også midler, der uddeles af en privat fond eller en institution, hvis en offentlig myndighed har udpeget fonden eller institutionen til at administrere støtten.

²⁴ Der henvises ligeledes til Konkurrencestyrelsens Statsstøttehandbog, 2007

c) *Støtten skal kun ydes til visse virksomheder eller produktioner*, selektivitet. Støtten skal være selektiv, dvs. begrænset til nogle brancher eller nogle virksomheder. Støtten vil være selektiv i det omfang, myndighederne har beføjelse til at beslutte, hvem der kan få støtte, og/eller hvor stor støtten skal være. Traktatens statsstøttebegreb omfatter imidlertid ikke generelle støtteordninger, der er åbne for alle virksomheder på lige vilkår. Såfremt en ordning har et begrænset budget kan dette indebære, at ordningen anses for at være selektiv.

d) *Støtten skal forvride eller true med at forvride konkurrencen og påvirke samhandelen*.

Denne betingelse betyder, at der kun er tale om statsstøtte, hvis virksomhederne gennem støtten opnår en bedre stilling end deres konkurrenter. Samtidig er det et krav, at støtten skal påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne. Der skal med andre ord normalt være handel over grænserne i EU (og til lande uden for EU) med den slags produkter eller ydelser, virksomheden producerer.

Det er uden betydning, om virksomheden reelt eksporterer sine produkter eller ydelser. Det afgørende er dels, at der er handel mellem medlemsstaterne med produktet eller ydelsen, dels at støtten styrker den støttemodtagende virksomhed i forhold til konkurrenterne. Samhandelen kan være påvirket, selv om modtageren kun sælger sine produkter eller ydelser inden for samme land. Det kunne være i tilfælde, hvor støtten styrker virksomhedens position på hjemmemarkedet i forhold til udenlandske konkurrenter på samme marked.

EF-traktatens art. 87, stk. 1 omfatter kun offentlig støtte, der opfylder *alle* ovenstående betingelser.

Hvis støtten ikke opfylder alle fire kriterier, er der ikke tale om statsstøtte i EF-traktatens forstand.

Kommissionens beføjelser til at kræve tilbagebetaling forældes først efter 10 år, jf. Rådets forordning 659/1999.

De minimis, jf. 1998/2006

Hvis der under et projekt tilgår en virksomhed statsstøtte, vil det evt. være muligt at sikre støttens lovlige udbetaling ved anvendelse af de *de minimis*-reglen.

Virksomhedens størrelse er ikke relevant i denne sammenhæng. Både store og små virksomheder kan modtage de *de minimis*-støtte.

En enkelt virksomhed kan samlet modtage indtil 200.000 EUR over en periode på tre regnskabsår, dvs. det pågældende regnskabsår samt de foregående to regnskabsår. For virksomheder i vejtransportsektoren er loftet 100.000 EUR.

Loftet gælder uanset om støtten finansieres helt eller delvist med fællesskabsmidler.

Loftet gælder uanset støttens form eller formål, dvs. der lægges ikke vægt på f.eks. støtteberettigede udgifter eller støttesatser. Derimod er det afgørende, at støtten er ”gennemsigtig”, hvilket betyder, at støttebeløbet skal kunne opgøres, uden at det er nødvendigt at foretage en risikovurdering. Støttebeløb, der ikke udbetales som kon-

tante tilskud, omregnes til bruttosubventionsækvivalent ved anvendelse af de af Kommissionen jævnlige offentliggjorte referencerentesatser.

Støtte ud over de minimisloftet må ikke opdeles i flere mindre dele for dermed at kunne henføres disse under loftet, ligesom de minimis støtte ikke må kumuleres med statsstøtte til de samme støtteberettigede omkostninger, hvis en sådan kumulering vil medføre en støtteintensitet, der er højere end den, der er fastsat for de enkelte specifikke tilfælde i en gruppefritagelsesforordning eller beslutning vedtaget af Kommissionen. Dette er en væsentlig ændring i forhold til tidligere.

Visse sektorer mm. kan ikke modtage støtte under de minimis-ordningen;

- primær produktion af landbrugsprodukter i bilag I til traktaten, fiskeri og akvakultur,
- støtte til virksomheder indenfor forarbejdning og afsætning af landbrugsprodukter²⁵, der er opført i bilag I til traktaten, i følgende tilfælde:
 - når støttebeløbet fastsættes på basis af prisen for eller mængden af sådanne produkter, som indkøbes hos primærproducenter eller afsættes af de pågældende virksomheder
 - når støtten er betinget af, at den helt eller delvis videregives til primærproducenter
- eksportstøtte, udgifter ved deltagelse i varemesser eller til undersøgelser eller konsulenttjenester, der er nødvendige for lancering af et nyt eller eksisterende produkt på et nyt marked, betragtes normalt ikke som eksportstøtte
- støtte, som er betinget af, at der anvendes indenlandske produkter frem for importerede
- kulsektoren
- vejgodstransport for fremmed regning, til køb af transportkøretøjer
- kriseramte virksomheder

Det er endvidere væsentligt at kunne definere, hvornår der er tale om en virksomhed.

Ifølge Kommissionen foreligger der således en virksomhed, når følgende kriterier er opfyldt:

Der er tale om en juridisk defineret organisation/selvstændig juridisk enhed,

- som har et fuldstændigt/særskilt regnskab,

- som er underlagt en ledelse, der alt efter forholdene er en juridisk person eller en fysisk person, og

²⁵ "forarbejdning af landbrugsprodukter": enhver form for behandling af et landbrugsprodukt, hvorved der fremkommer et produkt, som også er et landbrugsprodukt, med undtagelse af nødvendige aktiviteter på bedriften for at forberede et animalsk produkt eller et planteprodukt til det første salg
"afsætning af landbrugsprodukter": opbevaring eller udstilling med henblik på salg, udbydelse til salg, levering eller enhver form for markedsføring, med undtagelse af en primærproducents første salg til forhandlere eller forarbejdningsvirksomheder og enhver aktivitet til forberedelse af et produkt til et sådant første salg; en primærproducents salg til den endelige forbruger betragtes som afsætning, hvis det finder sted i særskilte lokaliteter, der er indrettet til dette formål

- som har produktion af varer eller tjenesteydelser på et eller flere steder.

Kravet om et fuldstændigt regnskab indebærer, at virksomheden skal registrere alle sine økonomiske og finansielle transaktioner i løbet af regnskabsperioden samt opstille status over aktiver og passiver. Der er derimod ikke krav om, at regnskabet offentliggøres eller indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Disse betragtninger om virksomhedsbegrebet betyder, at juridiske personer (*fx aktieselskaber, anpartsselskaber, andelsselskaber, kommanditselskaber, interessentskaber og fonde*) kan betragtes som virksomheder i de minimis reglens forstand. Det samme gælder for enkeltmandsvirksomheder.

Sådanne virksomheder vil dermed hver især kunne modtage op til 200.000 EUR i støtte efter de minimis reglen. Når der er tale om virksomheder, som er organiseret i koncerner, divisioner, filialer og lignende, rejses igen spørgsmålet om afgrænsningen af begrebet "en virksomhed".

Som et eksempel på en virksomhed, der er organiseret i flere enheder, kan nævnes en koncern med et moderselskab og et eller flere datterselskaber. I denne situation vil koncernens enheder typisk hver især skulle betragtes som virksomheder.

Underenheder - fx divisioner, filialer og kontorer af aktie- og anpartsselskaber - er derimod normalt ikke selvstændige juridiske enheder, fordi de ikke som sådan kan udskilles fra hovedselskabet. Divisioner, filialer og kontorer er derfor ikke selvstændige virksomheder.

De minimis reglens støtteloft på 200.000 EUR gælder i disse tilfælde for hele selskabet, og ikke for den enkelte division, filial etc.

Støttemodtageren skal, inden støtten ydes, afgive en erklæring om anden modtaget de minimis-støtte i det pågældende samt de to foregående regnskabsår. I forbindelse med tildeling af støtten skal virksomheden have skriftlig meddelelse om det potentielle støttebeløb, ligesom der konkret skal henvises til de minimis-forordningen.

De minimis-støtte anses for at være ydet på det tidspunkt, hvor virksomheden har opnået ret til at modtage støtten.

De registrerede oplysninger om de minimis-støtten opbevares i ti år fra det tidspunkt, hvor der sidst blev udbetalt støtte.

Støtte til SMV, jf. 70/2001, herunder definition af SMV

(Forordningen anvendes indtil 30. juni 2008).

Definition af små og mellemstore virksomheder

For definition af små og mellemstore virksomheder gengives bilag I i forordning 364/2004, som udgør uddrag af Kommissionens henstilling 2003/361/EF af 6. maj 2003 vedrørende definitionen af små og mellemstore virksomheder (EUT L 124.5.2003, s. 36).

Artikel 1

Virksomhed

Som virksomhed betragtes enhver enhed, uanset dens retlige form, der udøver en økonomisk aktivitet. Som virksomheder betragtes således navnlig enheder, der i form af enkeltmandsvirksomheder eller familievirksomheder udøver en håndværksmæssig aktivitet eller andre aktiviteter, samt personselskaber eller foreninger, der regelmæssigt udøver en økonomisk aktivitet.

Artikel 2

Antal beskæftigede og finansielle tærskler til afgrænsning af virksomhedskategoriene

1. Kategorien mikrovirksomheder, små og mellemstore virksomheder (SMV'er) omfatter virksomheder, som beskæftiger under 250 personer, og som har en årlig omsætning på ikke over 50 mio. EUR eller en årlig samlet balance på ikke over 43 mio. EUR.

2. I kategorien SMV'er forstås ved små virksomheder virksomheder, som beskæftiger under 50 personer, og som har en årlig omsætning eller en samlet årlig balance på ikke over 10 mio. EUR.

3. I kategorien SMV'er forstås ved mikrovirksomheder virksomheder, som beskæftiger under 10 personer, og som har en årlig omsætning eller en samlet årlig balance på ikke over 2 mio. EUR.

Artikel 3

Typer af virksomheder, som tages i betragtning ved beregningen af antal beskæftigede og beløbsstørrelser

1. Ved "uafhængig virksomhed" forstås enhver virksomhed, der ikke betegnes som partnervirksomhed, jf. stk. 2, eller som tilknyttet virksomhed, jf. stk. 3.

2. Ved "partnervirksomhed" forstås alle virksomheder, der ikke betegnes som tilknyttede virksomheder, jf. stk. 3, og mellem hvilke der består følgende forbindelse: en virksomhed (den overordnede virksomhed) besidder alene eller i fællesskab med en eller flere tilknyttede virksomheder, jf. stk. 3, 25 % eller derover af kapitalen eller stemmerettighederne i en anden virksomhed (den underordnede virksomhed).

En virksomhed kan dog stadig betegnes som uafhængig, dvs. uden partnervirksomheder, selv om 25 % -tærsklen er nået eller overskrides, hvis der er tale om følgende investorkategorier, forudsat at disse hverken enkeltvis eller i fællesskab er tilknyttet den pågældende virksomhed som defineret i stk. 3:

a) offentlige investeringsselskaber, venturekapitalselskaber, fysiske personer eller grupper af fysiske personer, der regelmæssigt udøver virksomhed som venturekapitalinvestorer ("business angels"), der investerer egne midler i ikke-børsnoterede virksomheder, forudsat at de samlede investeringer fra disse "business angels" i en enkelt virksomhed ikke overstiger 1250000 EUR

b) universiteter eller nonprofit-forskningscentre

c) institutionelle investorer, herunder regionaludviklingsfonde

d) selvstyrede lokale myndigheder med et årligt budget på mindre end 10 millioner EUR og mindre end 5000 indbyggere.

3. Ved "tilknyttede virksomheder" forstås virksomheder, mellem hvilke der består en af følgende former for forbindelse:

a) en virksomhed besidder flertallet af de stemmerettigheder, der er tillagt aktionærerne eller deltagerne i en anden virksomhed

b) en virksomhed har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne af administrations-, ledelses- eller tilsynsorganet i en anden virksomhed

c) en virksomhed har ret til at udøve en bestemmende indflydelse over en anden virksomhed i medfør af en med denne indgået aftale eller i medfør af en bestemmelse i dennes vedtægter

d) en virksomhed, som er selskabsdeltager i en anden virksomhed, råder i medfør af en aftale med andre selskabsdeltagere i denne anden virksomhed, over flertallet af selskabsdeltagernes stemmerettigheder.

Der består en formodning om, at der ikke foreligger bestemmende indflydelse, hvis de i stk. 2, andet afsnit, nævnte investorer hverken direkte eller indirekte blander sig i forvaltningen af den pågældende virksomhed, når der ses bort fra de rettigheder, som de har i deres egenskab af selskabsdeltagere.

Virksomheder mellem hvilke der, via en eller flere andre virksomheder, eller med de i stk. 2 nævnte investorer, består en eller flere forbindelser som nævnt i første afsnit, betragtes også som tilknyttede virksomheder.

Virksomheder, mellem hvilke der via en fysisk person eller en gruppe af fysiske personer, som handler i fællesskab, består en eller flere af disse forbindelser, betragtes også som tilknyttede virksomheder, hvis disse virksomheder udøver deres aktiviteter eller en del af deres aktiviteter på samme marked eller på tilgrænsende markeder.

Som tilgrænsende marked betragtes markedet for et produkt eller en tjenesteydelse i et tidligere eller senere markedsled.

4. Bortset fra de tilfælde, der er omhandlet i stk. 2, andet afsnit, betragtes en virksomhed ikke som en SMV, hvis 25 % eller derover af dens kapital eller dens stemmerettigheder kontrolleres direkte eller indirekte af et eller flere offentlige organer enkeltvis eller i fællesskab.

5. Virksomhederne kan afgive en erklæring om deres status som uafhængig virksomhed, partnervirksomhed eller tilknyttet virksomhed samt om dataene vedrørende de i artikel 2 nævnte tærskler. Selv om kapitalen er spredt på en sådan måde, at det ikke er muligt præcist at afgøre, hvem der ejer den, kan en sådan erklæring afgives, ved at virksomheden i god tro erklærer, at den med rimelighed kan antage, at en enkelt virksomhed eller flere indbyrdes tilknyttede virksomheder i fællesskab eller fysiske personer eller en gruppe af fysiske personer ikke ejer 25 % eller derover af den. Sådanne erklæringer bevirker ingen indskrænkning af den kontrol, som er fastlagt i nationale eller fællesskabsretlige regler.

Artikel 4

Data, der skal anvendes ved beregningen af antal beskæftigede og beløbsstørrelser og referenceperiode

1. De data, der anvendes ved beregningen af antal beskæftigede og beløbsstørrelser, er dataene fra det seneste afsluttede regnskabsår, og de beregnes på årsbasis. De anvendes fra datoen for regnskabsafslutningen. Det pågældende omsætningsbeløb beregnes eksklusive moms og andre indirekte skatter og afgifter.

2. Hvis en virksomhed på datoen for regnskabsafslutningen konstaterer en under- eller overskridelse på årsbasis af tærsklerne for antal beskæftigede eller de finansielle tærskler, som anført i artikel 2, medfører dette kun, at virksomheden får eller mister status som mellemstor virksomhed, lille virksomhed eller mikrovirksomhed, hvis under- eller overskridelsen finder sted i to på hinanden følgende regnskabsår.

3. Hvis der er tale om nyetablerede virksomheder, hvis regnskaber endnu ikke er afsluttet, beregnes de pågældende data på grundlag af et skøn foretaget i god tro i løbet af regnskabsåret.

Artikel 5

Antal beskæftigede

Antal beskæftigede er lig med antallet af årsarbejdsenheder (ÅAE), dvs. det antal personer, der på fuldtid har arbejdet i den pågældende virksomhed eller for denne virksomheds regning i løbet af hele det pågældende år. Arbejde præsteret af personer, der ikke har arbejdet hele året, eller som har arbejdet på deltid, uanset dennes varighed, eller sæsonarbejdende indgår som brøkdele af ÅAE. Til beskæftigede medregnes:

a) lønmodtagere

b) personer, der arbejder for virksomheden, har et underordningsforhold til denne og sidestilles med lønmodtagere i national ret

c) aktive virksomhedsejere

d) partnere, der regelmæssigt arbejder i virksomheden og nyder godt af økonomiske fordele fra virksomhedens side.

Lærlinge og elever under erhvervsuddannelse, som har indgået en lærlingekontrakt eller en erhvervsuddannelseskontrakt, medregnes ikke i antal beskæftigede. Barselsorlov og forældreorlov medregnes ikke.

Artikel 6

Fastlæggelse af oplysninger om virksomheden

1. Er der tale om en uafhængig virksomhed, fastsættes dataene, herunder antal beskæftigede, udelukkende på grundlag af denne virksomheds regnskaber.

2. Er der tale om en virksomhed, der har partnervirksomheder eller tilknyttede virksomheder, fastsættes dataene, herunder antal beskæftigede, på grundlag af virksomhedens regnskaber og andre data eller - såfremt sådanne foreligger - virksomhedens konsoliderede regnskab eller de konsoliderede regnskaber, hvori virksomheden indgår ved konsolidering.

De i første afsnit nævnte data forenes med dataene for den pågældende virksomheds eventuelle partnervirksomheder, der er umiddelbart over- eller underordnet denne. Foreningen sker proportionelt med den procentvise andel af kapitalen eller stemmerettighederne (den højeste af disse to procentsatser). Er der tale om gensidig deltagelse, anvendes den højeste af disse procentsatser.

Til de i første og andet afsnit nævnte data lægges 100 % af dataene for eventuelle virksomheder, der er direkte eller indirekte tilknyttet den pågældende virksomhed, og som ikke allerede indgår i regnskaberne ved konsolidering.

3. Ved anvendelsen af stk. 2 er dataene for virksomheder, der er tilknyttet den pågældende virksomhed, de data, der fremgår af deres regnskaber og andre data, i påkommende tilfælde i konsolideret form, hvortil lægges 100 % af dataene for virksomheder, der er tilknyttet disse partnervirksomheder, undtagen hvis deres data allerede indgår ved konsolidering.

Ved anvendelsen af stk. 2 er dataene for virksomheder, der er tilknyttet den pågældende virksomhed, de data, der fremgår af deres regnskaber og andre data, i påkommende tilfælde i konsolideret form. Til disse føjes proportionelt dataene for eventuelle partnervirksomheder til disse tilknyttede virksomheder, der er umiddelbart over- eller under-

ordnet disse, hvis de ikke allerede indgår i det konsoliderede regnskab i et forhold, der mindst svarer til den procentsats, der er fastsat i henhold til stk. 2, andet afsnit.

4. Hvis en given virksomheds antal beskæftigede ikke fremgår af det konsoliderede regnskab, beregnes antallet ved proportionel forening af dataene for de virksomheder, som denne virksomhed er partnervirksomhed med, og med tillæg af dataene vedrørende de virksomheder, som den er tilknyttet."

Sektorafgrænsning

Forordningen finder ikke anvendelse på:

- fiskerivarer og akvakulturprodukter omfattet af Rådets forordning (EF) nr. 104/2000 [22]; aktiviteter vedrørende primærproduktion af landbrugsprodukter (landbrug); fremstilling og afsætning af produkter, der imiterer eller erstatter mælk og mejeriprodukter²⁶
- støtte til eksportrelaterede aktiviteter, dvs. støtte, der er direkte knyttet til de eksporterede mængder, til etablering og drift af et distributionsnet eller til andre løbende udgifter i forbindelse med eksportvirksomhed
- støtte, der er betinget af, at der anvendes indenlandske produkter i stedet for importerede
- støtte omfattet af anvendelsesområdet for Rådets forordning (EF) nr. 1404/2002 (statsstøtte til kulindustrien).

Ekstern konsulentbistand

Støtte til små og mellemstore virksomheder, der opfylder følgende betingelser, er forenelig med statsstøttere reglerne:

- i forbindelse med tjenester, der leveres af eksterne konsulenter må bruttostøtten ikke overstige 50 % af omkostningerne derved. De pågældende tjenester må hverken være varige eller regelmæssige eller vedrøre virksomhedens normale driftsudgifter som f.eks. løbende skatterådgivning, regelmæssig juridisk rådgivning eller reklamevirksomhed
- i forbindelse med deltagelse i messer og udstillinger må bruttostøtten ikke overstige 50 % af ekstraomkostningerne ved leje, indretning og drift af standen. Denne fritagelse gælder kun første gang, en virksomhed deltager i en bestemt messe eller udstilling.

Forskning og udvikling

'grundforskning': enhver aktivitet, der tager sigte på at udvide den videnskabelige og tekniske viden, og som ikke er knyttet til noget erhvervmæssigt eller kommercielt formål

²⁶ se foregående note

'industriell forskning': planlagt forskning eller kritiske undersøgelser med henblik på erhvervelse af ny viden, hvor formålet er, at denne viden kan udnyttes til udvikling af nye produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser eller medføre en mærkbar forbedring af de eksisterende produkter, produktionsmetoder, eller tjenesteydelser

'udviklingsaktiviteter på prækonkurrencetadiet': konkretisering af resultaterne af industriell forskning i en plan eller et projekt for eller et design af nye, ændrede eller forbedrede produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser, uanset om de er bestemt til salg eller brug, herunder skabelse af en første prototype, der ikke kan udnyttes kommercielt. Dette kan endvidere omfatte konceptmæssig formulering og udformning af andre produkter, produktionsmetoder eller tjenesteydelser samt de første demonstrationsprojekter og pilotprojekter, dog kun når disse projekter ikke kan omdannes eller udnyttes til industriell anvendelse eller kommerciel udnyttelse. Det omfatter ikke rutinemæssige eller regelmæssige ændringer af produkter, produktionslinjer, produktionsprocesser, eksisterende tjenesteydelser eller andre igangværende transaktioner, selv om disse ændringer kan indebære forbedringer."

Hele det projekt, hvortil støtten ydes, skal angå de tre ovenfor nævnte stadier af forskning og udvikling.

Bruttostøtteintensiteten beregnet på grundlag af de støtteberettigede projektkostninger må ikke overstige:

100 % for grundforskning

60 % for industriell forskning

35 % for udviklingsaktiviteter på prækonkurrencetadiet.

Omfatter et projekt flere forsknings- og udviklingsstadier, fastslås den tilladte støtteintensitet på grundlag af det vægtede gennemsnit af de respektive tilladte støtteintensiteter beregnet på grundlag af de støtteberettigede omkostninger.

For samarbejdsprojekters vedkommende må den maksimale støtte til hver støttemodtager ikke overstige den tilladte støtteintensitet beregnet på grundlag af den pågældende støttemodtagers støtteberettigede omkostninger.

For støtte til forskning og udvikling beregnes bruttostøtteintensiteten for projekter, der gennemføres i samarbejde mellem offentlige forskningsinstitutter og virksomheder, på grundlag af den kumulerede støtte i form af direkte statstilskud til et konkret forskningsprojekt og bidrag ydet til projektet fra offentlige, almenyttige højere uddannelsesinstitutioner eller forskningsinstitutter, såfremt disse bidrag udgør støtte.

Når projektet gennemføres i et område, der på tidspunktet for støttetildelingen opfylder betingelserne for at modtage regionalstøtte, kan den maksimale støtteintensitet forhøjes med 5 %. Det gælder kommunerne: Læsø, Ærø, Langeland, Lolland, Samsø, Bornholm, Frederikshavn, Hjørring, Morsø, Guldborgsund, Norddjurs, Tønder, Vesthimmerlands i perioden 2007-2013 samt kommunerne Svendborg, Brønderslev-Dronninglund og Thisted i perioden 2007-2008.

Endvidere er de 27 danske småøer omfattet af regionalstøttekortet i perioden 2007-2013.

Den maksimale støtteintensitet kan forhøjes med 10 procentpoint, når en af følgende betingelser er opfyldt:

- i) projektet omfatter et reelt grænseoverskridende samarbejde, hvori mindst to uafhængige partnere fra to medlemsstater deltager, især som led i samordningen af de nationale politikker for forskning og teknologisk udvikling; højst 70 % af de støtteberettigede omkostninger må afholdes af en enkelt virksomhed i den støttende medlemsstat
- ii) projektet omfatter reelt samarbejde mellem en virksomhed og et offentligt forskningsinstitut, især som led i samordningen af de nationale politikker for forskning og teknologisk udvikling, hvor det offentlige forskningsinstitut afholder mindst 10 % af de støtteberettigede projektomkostninger og har ret til at offentliggøre resultaterne for så vidt de hidrører fra forskning gennemført af dette institut, eller
- iii) projektets resultater er genstand for vid udbredelse på tekniske og videnskabelige konferencer eller offentliggøres i videnskabelige og tekniske tidsskrifter redigeret af eksperter.

Ved anvendelsen af nr. i) og ii) anses overdragelse af gennemførelsen en del af projektet til tredjemand mod betaling ikke for at være et reelt samarbejde.

Følgende omkostninger anses for at være støtteberettigede:

- a) personaleudgifter (forskere, teknikere og andet hjælpepersonale, i det omfang de er beskæftiget med forskningsprojektet)
- b) udgifter til instrumenter og udstyr, i det omfang og for den periode de anvendes til forskningsprojektet. Anvendes sådanne instrumenter og sådant udstyr ikke til forskningsprojektet i hele deres levetid, anses kun de afskrivningsomkostninger, der vedrører forskningsprojektets varighed, som beregnet i overensstemmelse med god regnskabspraksis, for støtteberettigede
- c) udgifter til jord og bygninger, i det omfang og for den periode de anvendes til forskningsprojektet. For bygningers vedkommende anses kun de afskrivningsomkostninger, som vedrører forskningsprojektets varighed, som beregnet i overensstemmelse med god regnskabspraksis, for støtteberettigede. For udgifter til jord er omkostningerne ved kommerciel erhvervelse eller de faktiske kapitalomkostninger støtteberettigede
- d) udgifter til konsulentbistand og tilsvarende tjenesteydelser, der udelukkende anvendes i forbindelse med forskningsaktiviteten, herunder forskning, teknisk viden, patenter købt hos udenforstående kilder til markedspris, når transaktionen er gennemført på normale markedsvilkår og uden noget element af underhåndsaftale. Disse udgifter er kun støtteberettigede op til 70 % af de samlede støtteberettigede projektomkostninger
- e) yderligere faste omkostninger, der er direkte knyttet til forskningsaktiviteten
- f) andre driftsudgifter, herunder udgifter til materialer, forsyninger og lignende produkter, der er direkte knyttet til forskningsaktiviteten.

Støtte til tekniske gennemførlighedsundersøgelser

Støtte til tekniske gennemførlighedsundersøgelser forud for industriel forskning eller udviklingsaktiviteter på prækonkurrencestadiet er forenelig med fællesmarkedet, forudsat at bruttostøtteintensiteten beregnet på grundlag af undersøgelsesomkostningerne ikke overstiger 75 %.

Støtte til patentomkostninger

Støtte til omkostningerne ved opnåelse og validering af patenter og andre industrielle ejendomsrettigheder er forenelig med fællesmarkedet op til det samme støtteniveau, hvormed der kunne have været ydet forsknings- og udviklingsstøtte til de forskningsaktiviteter, der oprindeligt førte til de pågældende industrielle ejendomsrettigheder.

Følgende patentomkostninger anses for at være støtteberettigede:

- a) alle omkostninger forud for tildelingen af rettigheden i den første retsinstans, herunder omkostningerne ved udarbejdelse, indgivelse og opfølgning af ansøgningen samt omkostningerne ved at indgive fornyet ansøgning, før rettigheden er tildelt
- b) oversættelse og andre omkostninger forbundet med at opnå eller validere rettigheden i andre retsinstanser
- c) omkostninger ved at hævde rettigheden under den officielle behandling af ansøgningen og eventuelle indsigelser, også når sådanne omkostninger opstår, efter at rettigheden er tildelt."

Støtte, der fritages ved denne forordning, må ikke kumuleres med nogen anden form for statsstøtte til de samme støtteberettigede omkostninger, hvis en sådan kumulering medfører en støtteintensitet, der er højere end den i forordningen fastsatte.

Påbegyndelse af projektet kan først ske, når støttemodtageren har fremsendt en støtteansøgning.

Oplysninger, der er nødvendige, for at det kan fastslås at betingelserne er opfyldt, skal opbevares i ti år fra det tidspunkt, hvor der sidst blev udbetalt støtte i henhold til ordningen.

Uddannelsesstøtte, jf. 68/2001

(Forordningen anvendes indtil 30. juni 2008).

Gruppefritagelsen for uddannelsesstøtte er evt. relevant i forhold til projekter under Socialfonden, der indeholder statsstøtte.

Uddannelsesforanstaltninger, der direkte gavner personer overalt og ikke medfører fordele for bestemte virksomheder eller sektorer, indeholder ikke statsstøtte. Som eksempler herpå kan nævnes: grunduddannelse (såsom lærlingeuddannelser og vekseldannelse), uddannelse eller omskoling af arbejdsløse, herunder praktikpladser i virksomhederne, foranstaltninger, der tager direkte sigte på arbejdstagere eller endog bestemte kategorier af arbejdstager, og giver dem mulighed for undervisning, der ikke er knyttet til den virksomhed eller sektor, hvor de arbejder.

Forordningen gælder for uddannelsesstøtte uanset om uddannelsen varetages af virksomhederne selv eller af offentlige eller private uddannelsescentre.

Endvidere skelner forordningen mellem *generel uddannelse* og *særlig uddannelse*, idet synspunktet er, at støtte til generel uddannelse er mindre konkurrenceforvridende og der med er berettiget til en højere støtteintensitet.

Generel uddannelse; uddannelse, herunder undervisning, som arbejdstageren ikke kun eller ikke primært kan benytte til udførelse af sine nuværende eller fremtidige arbejdsopgaver i den støttemodtagende virksomhed, men som giver kvalifikationer, der i vidt omfang kan benyttes i andre virksomheder eller på andre arbejdsområder og derved væsentligt forbedrer arbejdstagerens beskæftigelsesmuligheder. Uddannelsen er generel hvis den f.eks.:

- tilrettelægges af flere selvstændige virksomheder i fællesskab, eller ansatte i forskellige virksomheder kan deltage i uddannelsen
- anerkendes, attesteres eller valideres af offentlige myndigheder eller organer eller andre institutter eller organer, som en medlemsstat eller Fællesskabet har overdraget de nødvendige beføjelser

Særlig uddannelse; uddannelse, herunder undervisning, som arbejdstageren primært kan benytte direkte til udførelse af sine nuværende eller fremtidige arbejdsopgaver i den støttemodtagende virksomhed, og som giver kvalifikationer, der ikke eller kun i begrænset omfang kan benyttes i andre virksomheder eller i andre virksomheder eller andre arbejdsområder.

Støtteberettigede omkostninger:

- omkostninger ved undervisningspersonale
- underviserens og deltagernes rejseomkostninger
- andre løbende udgifter, som f.eks. materialer, udstyr osv.
- Afskrivninger af hjælpemidler og instrumenter, idet omfang de anvendes udelukkende til uddannelsesprojektet
- Omkostninger ved konsulentbistand og vejledning i forbindelse med uddannelsesprojektet
- Personaleomkostninger ved deltagelse i uddannelsesprojekter, dog højst et beløb svarende til de samlede øvrige støtteberettigede omkostninger, jf. ovenfor. Der medregnes kun de timer, hvor personalet rent faktisk har deltaget i undervisningen, efter fradrag af eventuelle produktionstimer eller tilsvarende.

Støtteintensiteter:

	Store virksomheder	SMV
Generel uddannelse	50 %	70 %
Særlig uddannelse	25 %	35 %

Satsen kan forhøjes med 5 % for virksomheder beliggende i et regionalt statsstøtteområde. Det gælder kommunerne: Læsø, Ærø, Langeland, Lolland, Samsø, Bornholm, Frederikshavn, Hjørring, Morsø, Guldborgsund, Norddjurs, Tønder, Vesthimmerlands i perioden 2007-2013 samt kommunerne Svendborg, Brønderslev-Dronninglund og Thisted i perioden 2007-2008.

Endvidere er de 27 danske småøer omfattet af regionalstøttekortet i 2007-2013.

Satsen kan forhøjes med 10 %, hvis uddannelsen gælder dårligt stillede arbejdstagere (nærmere def. i 68/2001).

Uddannelsesforordningen kan ikke anvendes, hvis støtten til en virksomhed til et enkelt uddannelsesprojekt overstiger 1 mio. EUR.

Der må ikke ske kumulering med anden statsstøtte til de samme støtteberettigede omkostninger, hvis en sådan kumulering medfører en støtteintensitet, der er højere end den i denne forordning fastsatte.

Oplysninger, der er nødvendige, for at det kan fastslås at betingelserne er opfyldt, skal opbevares i ti år fra det tidspunkt, hvor der sidst blev udbetalt støtte i henhold til ordningen.

I

10 % fleksibilitet · 15

A

Additionalitet · 6
Afskrivninger · 19;20;51
andre EU-fonde · 5;29
anlægsinvesteringer · 9;10;20
Armslængde · 7

B

bygninger · 20;23;24;49

D

De minimis · 41;43
Deltagerunderhold · 17
drift · 6;16;17;22;47;48

E

enkeltmandsvirksomheder · 16;19;43;44

F

Finansiering · 26
fiskeri · 22;29;42

G

godtgørelse · 16;17;18

I

Indirekte omkostninger · 16
Indtægtsskabende projekter · 26
Information · 7;31
infrastruktur · 14;19;26;31
interesseforbundne · 7;8;10;11;12
investeringsstøtte · 15;22;29;33

K

Komplementaritet · 6

L

Landbrugsfonden · 29;30
landdistriktsprogrammet · 29;30

Leasing · 20
logo · 32;37
Løn · 15;16;17
løntilskud · 18;19

M

materialer · 19;50;51
moms · 14;45

N

Naturalier · 19
Nettoudgifter · 8
Netværk · 10
Nyhedsværdi · 6

P

projektets varighed · 5;6
Projektpartner · 9

R

Renter · 14
Revision · 20

S

SMV · 12;21;22;23;24;43;44;45;52
Sponsorbidrag · 26
standardsatser · 16
Statsstøtte · 20;22
stormøder · 17
Støtteberettigede udgifter · 14
støttmodtager · 6;7;9;11;12;16;17;18;19;31;32;48
Sund finansforvaltning · 7
SVU · 18

T

taxametertilskud · 18
Tilsagnsmodtager · 9;11
timeløn · 15;16;17

U

Udbud · 7
udstyr · 14;15;19;20;23;49;51

V

vækstfora · 4;30;36
varighed · 12;46;49
VEU · 18

Y

yderområder · 36